

HALKEVLERİ SOSYAL HAK İZLEME RAPORU

ŞUBAT 2010

HAZIRLAYAN:

İSTANBUL HALKEVİ SOSYAL HAK İZLEME BİRİMİ

Eğitim:

Hatice Allahverdi

Sağlık:

Erkut Güzel

Barınma ve Kent:

Başak Koramaz

Çalışma yaşamı:

Umar Karatepe

Tarım:

Fatma Genç

Ekoloji:

Fatma Genç

Enerji:

Umar Karatepe-Fatma Genç

Engelliler:

Hatice Allahverdi

ÖNSÖZ

2007 yılında Ankara’da gerçekleştirilen Halkın Hakları Forumu sonrası Halkevleri, mücadele programının başlığını “hak mücadeleleri” olarak tanımladı. Metalaştırma, piyasalaştırma, güvencesizleştirme politikalarına karşı mücadele, hem “savunmacı bir direnişin” hem de “kurucu bir inşanın” bilinçli eylemi olarak tarif edildi.

O günden bugüne savunmacı ve kurucu anlamda önemli bir yol alındı. Forum’da ifade edilen *hak mücadeleleri* başlıklarından birçoğunda önemli deneyimler biriktirildi, bir kısmında kurumsallaşmalar sağlandı, kazanımlar elde edildi. Çoğunluğu kentlerin yoksul emekçi mahallelerindeki Halkevi şubeleri, bu mücadelelere “*ana kucağı*” oldu.

Bugün gelinen noktada, hak mücadelelerini daha da büyütmek, kurumsallaştırmak ve kazanmak için cüretli adımlar atılması gerekiyor. Bu görevi sadece mücadelenin evrimi açısından değil bu toprakların içinden geçtiği konjonktür açısından da omuzlarımızda hissediyoruz.

Bu mücadeleler adına ileri adımlar atmak, bu alanların bilgisiyle donanmak adına da ciddi adımlar atmaya gerekli kılmakta. Eğitimden sağlığa, barınmadan çalışma yaşamına kadar hayatımızın her alanına hükmetmek isteyen sermaye saldırıları karşısında sadece karşımıza çıktığında reaksiyon göstererek direnmenin yetmediği, yetmeyeceği açıktır. Bu alanlarda sermayenin adımlarını önden görebilmek, somut saldırılardan haberdar olmak, bunlara müdahale etmek ve direniş deneyimlerini biriktirmek gerekmektedir.

İşte bu çalışma her ay çeşitli başlıklardaki saldırının ve direnişlerin dökümünü yapmayı hedeflemekte ve bu verilerden hareketle halkın hakları mücadelesinin yolunun belirlenmesini kolaylaştırmayı hedeflemektedir. Harcanan yoğun emek bir yana tüm eksiklikleri ve yetersizlikleriyle Şubat 2010 raporu bu doğrultuda atılmış mütevazî bir adım olarak değerlendirilebilir.

Her geçen ay hem bu rapora katkı verenlerin artan sayısı ile hem de deneyim, görüş ve eleştirilerin katkısıyla, daha zengin ve önemli bir çalışma olacağını umut ediyoruz. Ama raporun zaman geçtikçe asıl zenginleştirecek olanın, bu raporda bahsedilen sorun alanlarında emek güçleri olarak büyüttüğümüz mücadeleler olacağını da farkındayız. Zira “bu toprakların tarihi, bu toprakların her cinsten, dilden ve ulusal kökenden emekçi çocukları” tarafından yazılacaktır.

EĞİTİM

Paralı eğitim

- İzmir'deki okulların su ve elektrik kullanımlarından kaynaklanan borçlarının 60'ı su 7'si elektrik olmak üzere yaklaşık 67 milyon lira olduğu bildirildi. Milli Eğitim Müdürü, konuyla ilgili açıklamasında "Okul aile birlikleri bizim bilgimiz dışında ödeme yapmış olabilirler. **Öderlerse teşekkür ederiz**" dedi. İzmir'deki okulların elektrik ve su borçlarının toplamı, yaklaşık 41 milyon liralık kısmı faiz olmak üzere 67 milyon lirayı buluyor.
- Bazı dershanelerin kendilerini haksız olarak başarılı gibi göstermesi üzerine, alarma geçen MEB, müfettişlerden oluşan kontrol timleri kurdu. Bakan Nimet Çubukçu'nun emriyle harekete geçen Özel Öğretim Genel Müdürü Mehmet Küçük, vatandaşın yanlış bilgilerle yanıltıldığını belirterek "A ve B dershanesi başarılı olduğunu kampanya ile duyuruyor. Fakat başarı hanesinde görülen öğrenciler aynı. Başka bir sorun ise sınav sonrası tüm başarılı öğrencilerin belli dershanelerin öğrencisi olması. Sınavların açıklandığı gün başarılı öğrencilerle dershanede reklam yapılıyor. Bu durumlar vatandaşı yanıltıyor. Ayrıca bin öğrencisi olan dershanenin, ancak 20 öğrencisi başarılı. Bu durumda olan dershane bile kendini başarılı gösterebiliyor" açıklamasını yaptı. Ülke genelinde sayıları 4 bini bulan dershanelerin yıllık cirosu 9 milyon dolar olarak ifade ediliyor.
- Halkevleri Engelli Hakları Atölyesi Milli Eğitim ve Maliye Bakanlıklarının, engellilerin özel eğitimi için yaptığı yeni düzenlemelerle özel eğitim masraflarının engelli ailelerine yıkılmak istendiğini belirterek seslerini duyurmak üzere eğitim sorunu için ilk eylemlerini yaptı.
- Merkeze bağlı köylerden gelerek Batman'daki çeşitli liselerde eğitim alan ve barınma sorunu nedeniyle kent merkezine 10 kilometre uzaklıktaki Hasankeyf yolu üzerindeki 75'inci Yıl Cumhuriyet Yatılı İlköğretim Okulu'nda (YİBO) kalan 150 kız öğrenciden 75'i, servis sorunu yaşadıkları gerekçesiyle sorunlarını Vali Ahmet Turhan'a anlatmak için Valilik önünde toplandı. Bazı velilerin de kendilerine destek verdiği kız öğrenciler, 6 ay önce ödenek yokluğunun gerekçe gösterilerek Milli Eğitim Müdürlüğü'nün servisi kaldırdığını söyledi. Öğrenciler şu görüşleri ifade etti: "Artık eğitime devam edecek gücümüz kalmadı. 20 kız arkadaşımız servis olmadığından dolayı okulu bıraktı. Bunlardan birkaç arkadaşımız henüz 15 yaşında evlenmek zorunda kaldı. Daha önce servisle YİBO'dan okulumuza gidiyorduk. Servis, ücret ödenmediği için devam etmedi. Okuldan hava karardıktan sonra dağılıyoruz. Bindığımız minibüslerde zaman zaman tacizlere uğruyoruz. 'Haydi kızlar okula' diyorlar. Biz okumak istiyoruz ama bir servis bile tahsis etmiyorlar."
- Selçuk Üniversitesi'nin 2009 yılı hesaplarını mercek altına alan Sayıştay denetçileri, özel yetenek sınavı, sınav giriş belgesi ve bandrol ücreti gibi adlarla toplanan paraların bütçeye kaydedilmediğini belirledi. Müfettişler, oluşan 672 bin TL'lik kamu zararı için Rektörlük'ten yazılı savunma istedi. Selçuk Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Süleyman Okudan'ın ismi geçmiş yıllarda da yolsuzluk iddialarına karışmıştı.

Anadilde eğitim

- Şanlıurfa'nın Viranşehir ilçesinde, "Ana dilde eğitim" talebiyle ilgili dilekçe veren ve müdürlük binası önünde basın açıklaması yapmak isteyen grubu, Milli Eğitim Müdürü

“çocukları alet etmeyin” diyerek taciz etti. Grup basın açıklamasını gerçekleştirerek imzaları müdürlüğe teslim etti.

Eğitimde sermaye egemenliği

- İstanbul Menkul Kıymetler Borsası (İMKB), finans dersleri verecek olan bir meslek lisesi açmak için kolları sıvadı. Milli Eğitim Bakanlığı ile yapılan ilk görüşmelerin olumlu geçtiği açıklandı. İMKB, ağırlıklı olarak ekonomi ve finans derslerinin verileceği bir meslek lisesi açmak istiyor.
- Geçen sene 434 öğrenci ile eğitim öğretime başlayan Gaziantep'teki özel Zirve Üniversitesi, denize kıyısı olmayan ilde deniz kaptanı ve mühendisi yetiştirecek. Mütevelli Heyeti yetkilisi, öğrencileri bölümü bitirdiklerinde 3000 dolar maaşla işe başladıklarını, kendi öğrencilerinin Horizon Denizcilik firmasında gerçek anlamda staj yapacaklarını vaat etti.
- Milli Eğitim Bakanı Nimet Çubukçu, iki yıldır uygulanan Seviye Belirleme Sınavları ile ilgili velilerden bazı şikayetler aldıklarını belirterek, bu nedenle SBS konusunda bağımsız akademisyenlere araştırma yaptırıldığını, aksayan yönler tespit edilirse bunların üzerinde duracaklarını söyledi. Çubukçu, "Bazen bir sonucu test edebilmek için doğru mu yanlış mı diye, çok uzun yıllar geçmesi gerekiyor. Oysa ki eğitim sistemi artık *daha hızlı ve rekabete açık*, değişimin de artık daha hızlı gerçekleştirilmesi gereken dönemlerdeyiz" diye konuştu.
- İstanbul'da "Fatih Sultan Mehmet", "Ön Asya", "Süleyman Şah" üniversiteleri ile Samsun'da "Canik Başarı Üniversitesi" adıyla 4 yeni vakıf üniversitesi kurulmasına ilişkin kanun tasarısı, TBMM Başkanlığına sunuldu.
- Yabancı bazı firmalarla Türkiyeli gençler arasında iş bulma konusunda aracılık yürüten Educaturk fuarının bu yıl 6'ncısı düzenlendi. Educaturk Genel Müdürü Orçun Fida, "Türkiye'de bir öğrencinin üniversite hazırlığına yılda 2 bin dolar harcıyor. Çocuk, okulu bitirip mezun oluyor ama iş bulamıyor. Öyle ki, bugün ODTÜ'den bile mezun olan her üç gencin biri işsiz" diye konuştu. Buradan yola çıkarak, artık sadece iyi bir eğitimin yetmediğini vurgulayan Fida, 'iş bulduran eğitim'in öne çıktığını ifade etti. Yapılan araştırmalara göre şu anda 294 bin mezunun işsiz olduğunu vurgulayan Fida, 109 bininin her gün işi aradığını kaydetti.

Eğitim emekçileri

- YÖK geçen ay eğitim fakülteleri dışındaki fakültelerde okuyup da öğretmen olmak isteyenlere pedagojik formasyon için 4 üzerinden 2,5 diploma notu şartı getirdi. Kurul'un aynı kriteri eski mezunlara da getirmesi öğretmen adaylarını mağdur etti. Okulu bitirdikleri için not ortalamalarını yükseltme şansları bulunmadığına dikkat çeken eski mezunlar, ortalamanın düşürülmesini istiyor. Çok fazla sayıda öğretmen adayının öğretmenlik beklediğini kaydeden YÖK yetkilileri, kaliteyi düşürmemek adına not barajını indirmeyeceklerini açıkladı.
- Niğde Milli Eğitim Müdürlüğü, merkez ilçeye bağlı belde ve köy okullarında temizlik görevlisi olarak çalıştırılacak 54 kişiyi, kura çekimi ile belirledi. 3 ay süreyle asgari ücretten çalıştırılacak personel alımı için, 251 kişinin katılması üzerine Niğde 2. Noter katipliği davet edildi.
- Anayasa Mahkemesi, üniversitelerde istihdam edilecek yeni sözleşmeli personelin belirlenmesine yönelik herhangi bir işlem yapılmadan önce Maliye Bakanlığında izin alınması şartı getiren Kanun hükmünü iptal etti.

- Ataması yapılmayan öğretmenler platformu, Milli Eğitim Bakanlığına seslerini duyurmak için Ankara'da miting düzenledi. Eğitim sendikaları eyleme destek verdi

Eğitimde gericilik

- İmam Hatip Okulları, Pakistan ve Afganistan gibi ülkelerde 'radikal İslam'la mücadele için araç olarak görülüyor. Afganistan'ın Eğitim Bakanı Faruk Vardak, Ankara'da bir İmam Hatip okulunu ziyaret ederek sistemin kendi ülkesinde ılımlı dini eğitim için model olabileceğini söyledi. Vardak, "Bir eğitim sisteminin amacı sadece gençleri eğitmek olmamalıdır. Eğitim aynı zamanda aşırılıklarla mücadeleye hizmet etmelidir" dedi.
- Diyanet İşleri Başkanlığı, "dini bilgilerin ve Kuran-ı Kerim'in öğretilmesi" amacıyla ülke genelinde camilerde "kurs seferberliği" başlattı. Diyanetin kararı üzerine geçtiğimiz aylarda imamlar için eğitim semineri düzenleyen müftülükler, gelen taleplere göre kursları açtı. Proje kapsamında görev alacak imamlara ek ücret verilecek.
- Milli Eğitim Bakanlığı, felsefe müfredatında yer verdiği 'hikmet tartışması'nı gelen tepkiler üzerine geri çekti. 7 Ocak 2010'da Radikal'de haber olan hikmet tartışmasına, felsefeciler, "Felsefe hikmet tartışmasıyla başlamaz" diyerek tepki göstermişti Yeni müfredatta, din felsefesinin oranı yüzde 9'dan yüzde 7'ye düşürülürken, bilgi felsefesinin etkisi yüzde 15'ten yüzde 17'ye; varlık felsefesinin etkisi de yüzde 12'den yüzde 17'ye yükseltildi.

DEĞERLENDİRME

Şubat ayında sermayenin eğitim alanını istilasında bir takım hamleler gözlenmektedir. Sadece İstanbul'da 4 yeni vakıf üniversitenin açılması planlanmaktadır. Diğer yandan eğitimin maddi yükünün giderek eğitim hizmetinden yararlananlara ödetilmesi ciddi olumsuz sonuçlara sebep olmaktadır. Okul servislerinin parası yüzünden eğitim hakkından mahrum kalınması, okulların elektrik, su gibi giderlerinin velilerden karşılanması sıradan olaylar haline gelmektedir. Eğitim emekçilerinin yaygın bir şekilde güvencesiz çalıştırılması geçen aylarda yine intiharlar biçimde açığa çıkmış bu durum ocak ve şubat aylarında çeşitli eylemlerle protesto edilmiştir.

SAĞLIK

- Hükümet'in Türk Ezacıları Birliği (TEB)'ni yok sayarak Eczaneler ile doğrudan sözleşme yapacağını açıklaması üzerine. TEB öncülüğünde yapılan kepenk kapatma ve yürüyüş eylemleri sonucu SGK (Sosyal Güvenlik Kurumu) TEB ile 19 Ocak 2009 tarihinde protokol imzalamak zorunda kaldı. Protokole göre, kurumun serbest eczanelerle sözleşme yapması gerektiği hatırlatıldı. Buna göre, eczanelerin TEB tarafından bastırılmış bu protokole uygun "tip sözleşmeleri" kullanacağı belirtilen yazıda, bu sözleşmenin basım ve dağıtımının da yine Birlik tarafından yapılacağı bildirildi. Sözleşmelerin her yıl şubat ayında yenilenmesi gerektiği kaydedilen yazıda, sözleşme yenilenmesine ilişkin işlemlerin SGK il müdürlüklerince yürütüleceği belirtildi.
- TTB'nin (Türk Tabipler Birliği) ücretsiz ilaç talebi pilot uygulama ile başlıyor. Sosyal güvencesi olmayan kişilerin tedavisi için aile hekimi tarafından düzenlenen reçeteler Eczacı Odaları ile İl Sağlık Müdürlükleri tarafından kurulacak sistem dahilinde Sosyal Güvenlik Kurumu ve Maliye Bakanlığı ile sözleşmesi bulunan eczaneler tarafından karşılanarak kendilerine kurye ile teslim edilecek. Pilot bölge olarak Uşak il merkezine bağlı Alanyurt köyü ile Güre beldesinde uygulamaya başlandı.
- İlaçta karekod sistemine geçildi. SGK İlaç Takip Sistemi'nin tamamlanmasıyla 1 Ocak'tan itibaren tüm ilaçların karekodlu üretilmesi/ithal edilmesi, İlaç Takip Sistemi'ne kaydedilmesi ve bu sistem üzerinden satılması zorunlu hale getirdi. 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 97. maddesi gereğince yapılan avans ödemelerini öne çekmeyi kararlaştırdı. Buna göre, karekodlu ilaçlara ait reçetelere ilişkin avans ödemeleri fatura teslim tarihini takip eden 60 yerine 30 gün içinde yapılacak. TEB, karekod sisteminin faaliyete geçer geçmez çökmesi nedeniyle hastaların ilaca ulaşamadığını duyurdu. Eczacıların uzun süredir "Hazır değiliz" diyerek tepki gösterdiği sistem hastaların günlerce ilaçsız kalmasına yol açtı.
- Devrimci Sağlık İşçileri Sendikası, 26 Şubat 2010 Ankara'da gerçekleştirdiği mitingle sağlıkta taşeron çalıştırma sisteminin yasaklanması, güvenceli iş ve güvenceli gelecek talepleriyle Başbakanlığa yürüdü. Polisin Başbakanlık'a yürümek isteyen işçilerin önüne barikat kurmasına rağmen eylem gerçekleştirildi.
- Türk Tabipleri Birliği tarafından Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi 50. Yıl Toplantı Salonu'nda düzenlenen "5. Yılında Aile Hekimliği Pilot Uygulaması Sempozyumu"nda konuşan İstanbul Tabip Odası Sağlık Politikaları Komisyonu'ndan Dr. Osman Öztürk, Sağlıkta Dönüşüm Programı ile sağlıkta taşeronlaşmanın yaygınlaştığını savundu. Sağlık Bakanlığı'nın en fazla taşeron çalıştıran bakanlık haline geldiğini söyleyen Öztürk "Taşeronlaşma, salt iş güvencesinin kaybı anlamına gelmiyor. Bu, politik kadrolaşmanın bir devamı" dedi.
- İşsize SGK darbesinde geri adım atıldı. SGK'dan yapılan işsiz kalanların sağlık hizmetlerinden yararlanma süresinin 10 gün olarak uygulanacağı açıklamasından sonra oluşan tepkiler, SGK'ya geri adım attırdı. SGK, 17 aydır yürürlükte olan SSGSS Yasası'nda ilgili maddenin yanlış yorumlandığı ve uygulandığını belirterek hizmetten yararlanma süresini 10 güne indirmişti. SGK, bugün yaptığı açıklama ile "teknik bir arıza" olduğunu söyleyerek süreyi tekrar 100 güne çıkardı.
- Van'ın Gevaş ilçesinde Brucella hastalığı şüphesiyle 44 kişinin hastaneye kaldırılmasının ardından uzmanlar, peynir yapılacak sütün yüksek dereceden kaynatıldıktan sonra mayalanması ve uzun süre tuzlu suda bekletilmesi gerektiğini belirtti. Hekimler bu hastalığın, koruyucu sağlık hizmetlerinin eksikliğinin ortaya çıkardığı sağlık sorunu olduğunu vurguladılar.

- Sağlık Bakanlığı'nın Şubat ayı sonundan itibaren geçerli olacak uygulamasıyla acil servisler 3 basamağa ayrıldı. Buna göre 1 numaralı acil servisler temel acil hizmetlerini, 2 numaralı servisler dahili ve cerrahi branşlarla ilgili acil müdahaleleri, 3 numaralı acil servisler ise en az 4 ana branşta uzmanla müdahale yapabilecek. Her kentte 3. basamak hizmeti verebilecek bir acil servis mutlaka bulunacak. Eczanelerden peşin alınan muayene ücretini vermemek için acil servisler önünde kuyruklar oluşturan vatandaşlar için de bir önlem düşünülüyor. Durumu acil olmadığı halde acil servislere başvuranlardan muayene katılım ücreti alınması tartışılıyor. Yurttaşların katkı payı vermek istememesinden dolayı acil servislerde yoğunluk yaşandığını belirten TTB Genel Sekreteri Eriş Bilaloğlu, "Bu uygulamanızla parası olmayan insanlardan katkı-katılım payı almaya çalıştığınız anlaşılmaktadır. Bu durumda insanların hizmete ulaşımı engellenmiş olmayacak mı?" diye sordu.
- Yaklaşık 100 kas hastası Kas Hastalıkları Derneği'nin tahliyesine karşı 26 Şubat'ta İstanbul Büyükşehir Belediyesi önünde eylem yapıp 'Derneğimize dokunma' çağrısında bulundu. Dernek kurucusu Prof. Dr. Coşkun Özdemir tarafından okunan basın açıklamasında, 1992 yılında Bakanlar Kurulu tarafından "Kamu Yararına Çalışan Dernek" statüsüne alınan bir derneğin bugün "kamu menfaati" gerekçesiyle Büyükşehir Belediyesi tarafınca tahliye edilmesinin gülünç olduğu söylendi. Eylemler sonucu İBB Başkanı Topbaş tahliyeden vazgeçtiklerini açıkladı.

Değerlendirme

Şubat ayında sağlıkta piyasalaşma sürecinde açığa çıkan ve halkın parasız hizmete ulaşabildiği "boşluk"lardan olan acil servislerin paralı olması adına önemli adımlar atılırken, kimi konularda hükümetin geri adım atmak zorunda kaldığı gelişmeler yaşandı. Eczanelerle yapılacak sözleşmelerde eczacıların örgütü TEB'in devre dışına bırakılması, SGK'nın Kas Hastalıkları Derneği'ni yerinden edilmesi, işsizlerin sağlık güvencesinden yararlanma süresinin kısaltılması gibi bir dizi uygulama, toplumsal tepkiler nedeniyle durduruldu.

BARINMA ve KENT

- İstanbul'un tarım arazilerinde inşaat devam ediyor: İstanbul İl Çevre Düzeni Planı'yla tarım arazilerinin yok edilmesi kararına karşı açılan davada, idare mahkemesi yürütmenin durdurulmasına hükmetti. İstanbul Toprak Koruma Kurulu, geçen yıl Ziraat Mühendisleri Odası ve TEMA temsilcilerinin karşı oylarına rağmen, İstanbul Büyükçekmece, Küçükçekmece, Çatalca, Tuzla ve Şile ilçelerinde bulunan toplam 8.240 hektar arazinin, 1/100.000 ölçekli Çevre Düzeni Planı ile tarım dışı amaçla kullanılmasına izin vermişti. Tarım ve Köy işleri Bakanlığı da Mayıs 2009'da kararı onaylamıştı. KIPTAŞ'ın İstanbul Tarım İl Müdürlüğü'nün mutlak tarım arazisi raporu verdiği bir alanda ve Büyükçekmece Gölü su havzası içinde inşaatla halen devam ediyor.
- Moda'dan Üsküdar'a kadar uzanan sahil şeridi yapılaşmaya açılıyor: İstanbul Büyükşehir Belediyesi tarafından onaylanarak koruma kuruluna gönderilen Haydarpaşa Garı ile ilgili imar planında tarihi bina "gar, kültürel tesis, turizm ve konaklama" alanı olarak belirlendi. Planda Haydarpaşa Limanı'nın gerisindeki bölgeye yüzde 60 oranında yapılaşma getiriliyor. Plan ile Moda'dan başlayarak Salacak'tan Üsküdar'a kadar uzanan sahil şeridi ticari yapılaşmaya açılıyor. Planda "TCDD Sosyal Tesisi" ve "Belediye Hizmet Alanları"nda yapılaşmaya kat sınırlaması da getirilmedi. Koruma kurulu daha önce Haydarpaşa Gar ve liman bölgesini SİT alanı ilan ederek gönderilen planları reddetmişti.
- Ankara Büyükşehir Belediyesi'ne Ulus tarihi kent merkezinde imar operasyonu gerçekleştirmesi için Bakanlar Kurul'unca yetki verildi. Bakanlar Kurulu'nun kararıyla Ulus'un neredeyse tamamı olan yaklaşık 150 hektarlık alanı yenileme alanı ilan edildi. Melih Gökçek'in koruma altına alınmış olan Ulus tarihi kent merkezindeki projeleri 2009 yılında Danıştay tarafından durdurulmuştu. Ancak Bakanlar Kurulu'nun bu kararı ile süreç yeniden başlamış oldu. Aralık ayının son haftasında Erdoğan ile görüşükten sonra ulaşım yaptığı zam kararını açıklayan Gökçek, aynı görüşmenin sonunda Ulus tarihi kent merkezinde gerçekleştirmek istediği kentsel dönüşüm projesi için hükümetten destek aldığını duyurmuştu. Bakanlar Kurulu kararı hemen ertesi ay, Abdullah Gül'ün açılış sırasında verdiği onaydan sonra 21 Ocak tarihinde aldı.¹. Karara göre; Dışkapı Kavşağı, Opera Köprüsü ve Ankara kalesi arasında kalan alanın tamamı yenileme alanı oldu.
- Düzce belediyesi mahkeme kararına rağmen "kenti dönüştürmeye" devam ediyor: Camikebir Mahallesi'nde hak sahiplerinin kentsel dönüşümüne itirazı üzerine açılan davada 'adaletsiz istimlak' ve kamu yararına uygun olmama' gerekçesiyle iptal edilen proje Belediye ve TOKİ tarafından uygulanmaya çalışılıyor. Projenin daha önce 72 bin metrekare olan sınırları 54 bin metrekareye indirilerek proje uygulanmaya çalışılıyor. Daha önce belediye yetkilileri hak sahipleriyle görüşüp anketler yapmış, evlerin ve arsaların değerinin hesaplanması amacıyla heyetler göndermişti. Düzce Belediyesi'nin anketlerinin herkese uygulanmadığı da iddia edilirken, evlerin değerinden düşük alınmaya çalışıldığı kaydediliyor. Mahalleliler, evlerinin görüntüyü

¹ Yerel yönetimlerin aldığı kararların özerk olması gerekliliği için bkz. Türkiye'nin de taraf olduğu Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı, yerel özerklik: 'Özerk yerel yönetim kavramı yerel makamların, kanunlarla belirlenen sınırlar çerçevesinde, kamu işlerinin önemli bir bölümünü- kendi sorumlulukları altında- ve yerel nüfusun çıkarları doğrultusunda düzenleme ve yönetme hakkı ve imkanı anlamını taşır.' Melih Gökçek'in attığı her adımda hükümetten ve cumhurbaşkanından icazet aldığını belirtmesi aslında Şart'a göre gereksiz ve açıklamanın gerekçesi şüphelidir. Yerel özerklikle ilgili araştırmalar için bkz. Birgül Ayman Güler, Ruşen Keleş, Metin Günday

bozduğu iddiasıyla kentsel dönüşüme tabi tutmak isteyen belediyenin burada toplum yararına yerler değil lüks evler yapmak istediğini ifade ediyor.

- Bursa'da dört bin üzerinde vatandaşı etkileyecek dönüşüm projesi devam ediyor: Türkiye'nin yaklaşık 200 bin metrekarelik alana yayılan en büyük dönüşüm projelerinden biri olan Bursa Doğanbey'de 2 bin 747 konut yapılacak. Proje 4 binin üzerinde insanı etkiliyor. Mücadele mahkeme yoluyla devam ediyor.
- Ankara'da kentsel sit alanında inşaat devam ediyor: Augustus Tapınağı'nın içine Ankara Büyükşehir Belediye Başkanı Melih Gökçek tarafından WC ve havuz inşaatı başlatıldı. Kentsel SİT alanı sınırları içerisinde kalan bölümde, inşaat ve kazı başlatılırken, tapınağın silüetine olumsuz etkisi olduğu gerekçesiyle kaldırılan koruma duvarlarının yerine bir havuz inşaatı yapılıyor.
- Bursa'da proje tarihi dokuyu bozuyor: Bursa'nın tarihi mekanlardan bir olan Emirsultan'da geçen yıl kentsel dönüşüm kapsamında çalışmalara başlanmıştı. Burada hizmete açılan tüp geçidin yanında çevre düzenlemesinin yapılmaması ve molozlarla taşların kaldırılmaması esnafı ve ziyaretçileri mağdur ediyor. Projeye en büyük tepki ise tarihi dokunun bozulması yönünde.
- Kas Hastalıkları Derneği'nin kira sözleşmesi yenilenmiyor: İstanbul Büyükşehir Belediyesi Kas Hastalıkları Derneği'nin kira sözleşmesini yenileyemeyerek binanın boşaltılmasını istedi. Belediye, gelen tepkiler sonucunda belediyenin Yeşilköy'deki binasında faaliyet gösteren derneğin tahliye kararını durdurdu. Fakat dernek yetkilileri tahliye kararının iptalinin yeterli olmadığını, kira sözleşmelerinin yenilenmesi gerektiğini belirtti.
- Tekel arazileri 'kamu yararı' adına özel üniversitelere devrediliyor: Tütün, Tütün Mamulleri, Tuz ve Alkol İşletmeleri A.Ş.'ye ait 28 arazinin devir işlemleri Resmi Gazete'de yayımlandı. Özelleştirme İdaresi bazı arazilerde imar planını değiştirerek ciddi rant artışları sağladı. TEKEL'in Unkapanı binası ve arsası Özelleştirme Yüksek Kurulu'nun Mayıs 2009 tarihli kararı ile Maliye Bakanlığı'na "eğitim ve öğretim hizmeti" yoluyla 'kamu yararına' kullanılması kaydı ile devredilmişti. Maliye Bakanlığı, 3 bin metrekareyi bulan arsayı ve binayı Medipol Hastaneleri'ni bünyesinde barındıran Metropolitan Sağlık Grubu'nun kurmuş olduğu vakıf üniversitesine tahsis etti. 49 yıllığına İstanbul Medipol Üniversitesi'ne devredilen arazinin devri için belirlenen ön izin bedelinin miktarı ise bilinmiyor. TEKEL'in Cevizli'deki 300 dönümlük arazisi de 2009'da 49 yıllığına Fethullah Gülen çevresinin olduğu bilinen İstanbul Şehir Üniversitesi'ne devredildi.
- Yoğun yağmur evleri yıktı: Kuşadası'nda etkili yağmurların ardından meydana gelen heyelanlar sonucu 62 daire boşaltıldı. Türkmen Mahallesi'ndeki Marina Tuntaş Sitesi ile Kadınlar Denizi Mahallesi'ndeki Işıkkent Sitesi ve Nurgül Apartmanı'nın bulunduğu bölgelerde meydana gelen toprak kaymalarıyla birlikte binalarda çökmeler meydana geldi, balkonlar yıkıldı, bahçe duvarları çöktü.
- Karabük'te işçi lojmanları boşaltılacak: Karabük Belediyesi kent meydanı projesi için 100 evler bölgesinin yıkımına başladı. İlk etapta PTT caddesindeki konutlardan yıkım işlemine başlandı. Kardemir Demir Çelik Fabrikası'nda çalışan işçilerin bulunduğu lojmanlar 30 Mart tarihine kadar tamamen boşaltılacak.
- Ataköylüler'in kentsel dönüşüm adı altında yeşil alanlarının ve sahilin TOKİ tarafından satılmasına karşı mücadelesi sürüyor. "Sahiline ve Yeşiline Sahip Çık Platformu" altında birleşen semt sakinlerinin kitlesel olarak katıldıkları eylemlilikler sonunda TOKİ, sahil satışının durdurulması yönünde karar verdi.
- Kocaeli Valiliğinin, 10 yıldır depremzedelerin oturduğu Arızlı Irak Konutlarını boşaltılıp bürokratları yerleştirilmek istenmesi karşısında, barınma hakları için yaklaşık 9 aydır mücadele eden Arızlı sakinlerinden, haklarında dava açılan 4 kişi

Şubat ayında mahkeme karşısına çıktı. Dava 28 Nisan tarihine ertelendi. Mücadele devam ediyor.

- Fener Balat'taki yıkımlara tepki büyüyor. İstanbul'un en eski yerleşim alanlarından olan Fener-Balat ve Ayvansaray'da aralarında 200 yıllık tarihi evlerin de bulunduğu 900'den fazla bina yıkılacak. 2010 Şubat ayında Büyükşehir Belediyesi'nin onay verdiği "Fener-Balat, Ayvansaray yenileme projesi", evlerin restorasyonunu değil, alanın 'yenilenmesi'ni hedeflediği için eleştiriliyor. Proje kapsamında, toplam 59 ada 907 parselin birleştirme yapılarak yenilenmesi, 644 konut ile aralarında otellerin de bulunduğu 230 işyeri yapılması planlanıyor. 900 adet tarihi binanın yıkımıyla tarihi dokuya zarar verileceğini düşünen Balat sakinleri "Evlerimize Dokunma" kampanyası başlattı.

Ulaşım zamları

- *İDO'dan zam.* Sirkeci-Harem arasındaki arabalı vapur geçiş ücretlerine 50 kuruş ile 1 lira arasında değişen zam yapıldı. Otomobil, kamyon, kamyonet, minibüs geçiş ücretleri 1 lira artırılarak 6 liraya, motosikletler ise 50 kuruş artırılarak 3 liraya yükseltildi.
- *Antalya'da zam:* Şehir içi ulaşım Büyükşehir Belediyesi tarafından yapılan son zamlar ile otobüsler 1.40 TL, minibüsler 1.50 TL oldu. Minibüs ve otobüste emekli, öğretmen 1.15 TL, öğrenci ise 75 Krş oldu.
- *Muş'ta zam:* Minibüslerde tam bilet 75 kuruştan 1 liraya, öğrenci bileti ise 50 kuruştan 75 kuruşa yükseltildi. Halk otobüslerinde de ulaşım, tam 80 kuruştan bir liraya, öğrenci ise 40 kuruştan 50 kuruşa yükseltildi.
- *Konya'da zam:* Konya'da fazla peşin para ödeyenin daha az bilet parası ödediği bir sistem "geliştirildi". Örneğin 60 TL'lik "elkart" dolusunda bir biniş ücreti 70 kuruş iken 10 TL'lik doluda bir biniş ücreti 1,05 TL oluyor. 2 binimlik kartlarda ise 2.75 TL'lik bir fiyat belirlendi.

Zamlara Karşı Yapılan Eylemler

- İzmir'de Haziran 2009 tarihinde toplu ulaşım yapılan yüzde 50, suya da yüzde 20 oranında zamla karşı "İzmir Birlikte Başaracağız Platformu", yargıya başvurarak ulaşım zamlarının yürütmesini durdurdu. Kararı bir gün uygulayan belediye yönetimi, ulaşım yeniden zam yaptı.
- Kütahya'da halk, belediyenin mazota zam geldiği gerekçesiyle otobüs zamlarını tekrar uygulamasına karşı tepkilerini dile getirmektedirler. Tüketiciler Birliği, hiçbir karar alınmadan tek kullanımlık kartların 1.50 kuruş'tan satılmasından dolayı haksız kazanç elde edildiğini dile getirdi. Daha sonra tek kullanımlık kartların fiyatının verilen mücadeleyle 1.20 kuruşa geri çekildiğini ancak tekrar zam yapılmak istendiğini ve muhtemel zamla karşı imza kampanyası başlatacaklarını ve yasal yollara başvuracaklarını belirttiler.
- Antalya Gençlik Muhalefetinin başlattığı, "Ulaşım Zamları Geri Alınsın" kampanyasında toplanan imza sayısı 10 bini geçti.

Kazanımlar

- Danıştay Tüketici Dernekleri Federasyonu tarafından 6 yıl önce açılan davayı sonuçlandırarak toplu ulaşım yapılan zamları iptal etti.

Düzenlemeler ve olası gelişmeler

- Ataköy sahilinde konutlar yükselecek: Sinpaş 850 milyon TL'ye satın aldığı İstanbul Ataköy sahil yolu projesini 2010 yılında duyuracağını açıkladı. Ataköy'ün kentsel dönüşüm süreci, Ataköy 1. ve 2. Kısım'daki yeşil alanların Kültür ve Turizm Bakanlığı'nca yapılan imar değişikliğiyle ticaret ve turizm alanına dönüştürülmesiyle başladı. Ataköy'de dönüştürülecek toplam imar alanı yaklaşık 95.000 metrekare ve bu alandaki mevcut imar planı yapıları 72 metre yükseklik izni vermekte ve bu yükseklik gereğinde artabilmekte. Alanda bulunan Osmanlı Dönemi Baruthane Tesisleri'nin parçası olan bazı tarihi yapıların ne ise olacağı belirsiz. Sahildeki satışlara paralel olarak Ataköy'deki tek katlı konut alanları da imar değişikliğiyle turizm alanlarına dönüştürülüyor.
- Roman açılımına TOKİ'de katılıyor: Hükümetin Alevi ve Roman açılımını koordine eden Devlet Bakanı Faruk Çelik, Bursa'da bir grup Roman vatandaşa bir araya gelerek 14 Mart'ta İstanbul Abdi İpekçi Spor Salonu'nda Roman vatandaşlara yönelik büyük bir toplantının yapılacağını hatırlattı. Haberde ilginç olan ise, Çelik'in Roman açılımıyla ilgili yapılacak toplantıya TOKİ'nin de katılacağını belirtmesiydi.

Değerlendirme

Şubat ayında ulaşım birçok kentte zam yapıldığını ve zamlara karşı mücadelelerin yer yer hak mücadelesi düzeyine sığarak devam ettiğini görüyoruz.

Belediyelerce yürütülen 'kentsel dönüşüm' faaliyetlerinde özellikle Anadolu'nun (İç Anadolu, Doğu, Güneydoğu, Karadeniz, Akdeniz) hemen her şehrinde kentsel dönüşüm faaliyetlerine başlanmış veya planları hazırlanmaktadır. Marmara Bölgesi ve bazı büyükşehirlerde (İzmir, Ankara) ise hali hazırda kentsel dönüşüm faaliyetlerine başlanmıştır. Şubat ayında bu faaliyetlere karşı tepkilerin-direnişlerin de arttığını görüyoruz. Konutların yenileme masraflarının karşılanamaması, oturulan semtin iş ve turizm alanı haline dönüştürülmesi nedeniyle oturma imkanının ortadan kalkması, şehrin uzağındaki TOKİ konutlarına sürgünler, TOKİ'den satın alınan ev bedellerinin karşılanmasında güçlük çekilmesi ve bu konutların halkın eski yaşam seviyesini sağlayamıyor oluşu gibi nedenler tepkilerin odağında bulunuyor. (Ev ve iş yerlerinin uzak hale gelmesi, sosyal çevre ilişkilerinin farklılaşması, binaların kalitesizliği veya yapısı gibi nedenler de sıralanmaktadır).

Kentsel Dönüşüm iddiasıyla rant çalışmaları sürerken, Şubat ayında sel felaketlerinde evlerin yıkılması ise belediyelerin faaliyetlerini ne kadar kamu yararı ve sağlığı çerçevesinde sürdürdüğü konusundaki şüpheleri artırmaktadır.

Yeni Kamu Yönetimi Modeli çerçevesinde Belediyeler Kanunu'nda da yer alan sivil toplum (üniversiteler, sendikalar, meslek odaları) devlet ve özel sektör işbirliği modelinin aldatmacadan ibaret olduğu da ortaya çıkmıştır. İstanbul'da tarım arazilerinde yapılaşma kararı alınması ve KİPTAŞ'ın mahkeme kararına rağmen inşaata devam etmesi örneğinde olduğu gibi, kent planlamacıları ve meslek odalarının toplantılardaki karşı oylarına, sokaktaki tepkilere rağmen, kamu sağlığına ve yararına aykırı kararlar, özel sektör lehine ve piyasacı mantıkla fütursuz bir şekilde alınmaya devam etmektedir.

ÇALIŞMA YAŞAMI

Ücret ve sosyal hak gaspları

- Kocaeli Serbest Bölgesinde (KOSBAŞ) kurulu bulunan Türker tersanesinde faaliyet yürüten, ATLAS firmasında çalışan işçiler, iş bittiği halde birikmiş ücretlerini alamıyor. Ücretlerini 2-5 aydır alamadıklarını söyleyen işçiler tersane önündeki bekliyorlar.
- Ücret alacakları ile sosyal haklarını isteyen ve işten atılan 16 Ocak'tan bu yana İstanbul Yenikapı'daki şantiyenin önünde direnişte olan Marmaray işçileri, Ankara'ya, Ulaştırma Bakanlığı'na yürüdü. 10 Şubat'ta Ulaştırma Bakanlığı'na taleplerini ileten işçiler, bir sonuç alamadıklarını belirttiler. İşçiler Şubat ayı içerisinde İstanbul Valiliği'ne de bir yürüyüş gerçekleştirdiler. İşçiler işten atılan tüm işçilerin geri alınmasını, ücretlerine zam yapılmasını, sosyal haklarının ödenmesini, iş güvenliği önlemlerinin alınmasını ve çalışma koşullarının düzeltilmesini istiyorlar. Marmaray'da çalışan işçiler, ücretleri ödenmediği ve SSK primleri yatırılmadığı gerekçesiyle "hizmet tespit davası" da açtı.
- Şişli Belediyesi'nin temizlik işlerini yapan Atlas Katı Arıtma Tesisleri'nde çalışan işçiler mesai ücretleri ve izin gibi haklarını alamadıkları için direniyorlar. 16 Şubat günü Piyalepaşa Bulvarı üzerinde bulunan Atlas Katı Atık Arıtma Tesisleri önünde eylem yaparak yolu kapatan ve çöp araçlarının giriş çıkışını engelleyen işçilere polis müdahale etti, müdahale sonucunda bir işçi bayıldı. İstanbul Üniversitesi'ne bağlı İstanbul ve Cerrahpaşa Tıp Fakülteleri'nde çalışan temizlik işçileri, maaşlarını alamadıkları gerekçesiyle eylemlere başladılar.
- İstanbul Üniversitesi İşletme Müdürlüğü, üniversite bünyesindeki temizlik hizmetlerini Çağ adlı temizlik şirketine satarak özelleştirmiş, ancak sayıları 400'e varan temizlik emekçilerinin hak gasplarına karşı herhangi bir önlem alınmamıştı. Belediye-İş İstanbul 5 nolu Şube'ye bağlı işçiler Aralık ayından beri maaşlarını alamadıkları gerekçesiyle İşletme Müdürlüğü'ne birçok kez yazılı ve sözlü olarak başvurmuş, ancak karşılık alamamışlardı.
- "Bu Kalp Seni Unutur mu?" dizisinin oyuncularını ve set çalışanları yaklaşık 10 hafta ücretlerini alamayınca iş bıraktı. Dizinin yapımcılığını üstlenen Asis Yapım uzun süredir Show TV'den para alamadığını ve diziyeye 1 hafta ara vereceklerini duyurdu. Dizinin oyuncularını ve set işçileri mevcut koşullarda daha fazla çalışamayacaklarını söyledi ve diziyeye 1 hafta ara verildi.
- İstanbul Üniversitesi'ne (İÜ) bağlı İstanbul ve Cerrahpaşa Tıp Fakülteleri bünyesindeki işyerlerinde faaliyet gösteren temizlik işletmelerinde çalışan onlarca temizlik işçisi, iki aydır maaşlarını alamadıkları gerekçesiyle 24 Şubat günü İstanbul Tıp Fakültesi (İTF) önünde bir basın açıklaması gerçekleştirdi. İstanbul Üniversitesi İşletme Müdürlüğü, üniversite bünyesindeki temizlik hizmetlerini Çağ adlı temizlik şirketine satarak özelleştirmiş, ancak sayıları 400'e varan temizlik emekçilerinin hak gasplarına karşı herhangi bir önlem alınmamıştı. Belediye-İş İstanbul 5 nolu Şube'ye bağlı işçiler Aralık ayından beri maaşlarını alamadıkları gerekçesiyle İşletme Müdürlüğü'ne birçok kez yazılı ve sözlü olarak başvurmuş, ancak karşılık alamamışlardı. İşçiler ücretlerini alamamaları durumunda Mart ayında iş bırakacaklarını duyurdular.
- Antalya Akdeniz Üniversitesi Hastanesi'nde Döner Sermaye İşletme Müdürlüğü'ne bağlı olarak çalışan taşeron firmanın işçilerine özlük haklarından vazgeçmeleri için zorla boş sözleşmeye imza attırıldığı öğrenildi. İmzalatılmak istenen süresi "belirsiz hizmet akdi" sözleşmesinin taşeron firmalara bağlı çalışan 630 işçiye dayatıldığı

bildirildi. Kocaeli'ndeki belediyelerden 4'ünde, işveren sendikasının düşük ücret artışı önermesi üzerine yeni dönem toplu sözleşme görüşmeleri tıkanı.

- Hizmet-İş Sendikası Kocaeli 1 Nolu Şubesi'nin Gebze, Derince, Darıca ve Çayırova belediyelerindeki toplam 765 üyesi adına yürüttüğü görüşmeler, Yerel-Sen'in saat ücretine 2 TL ya da sıfır ile yüzde 5 arasında artış önermesi üzerine kesildi. Teklifler iki hafta içinde yenilenmezse, sözleşmeler arabulucuya gidecek.
- Birleşik Metal-İş Sendikası Araştırma Dairesi'nin, ocak ayı için gelir ve harcama gruplarına göre enflasyon oranlarına yönelik yaptığı araştırmada "Geçtiğimiz yılın ocak ayında bir asgari ücretlinin 477 liralık geliri ile 1 kilogram dana eti için 6,5 saat çalışması gerekirken bu yılın ocak ayında 9,14 saat çalışması gerekiyor" denildi.

İş kazaları

- Balıkesir'in Dursunbey ilçesine bağlı Odaköy beldesinde bulunan maden ocağında meydana gelen grizu patlamasında 15 kişi öldü. Dev.Maden-Sen, madendeki havalandırma sisteminin yetersiz olduğunu açıkladı. Maden Mühendisleri Odası'na göre 2008'de 43, 2009'da 92, bu yılın ilk iki ayındaysa 19 işçi maden kazalarında hayatını kaybetti.
- Siirt'te yapımı devam eden Alkumru Barajı'nda 8 Şubat'ta meydana gelen kazada iki işçi yaralandı. Yaklaşık 10 metre yükseklikte kalıp işi yapan 2 işçi dengelerini kaybetmeleri sonucu düşerek yaralandı.
- Karaman organize sanayi bölgesinde Şubat'ta meydana gelen iskele kazasında 2 işçi ağır yaralandı. Hüseyin Karataş (49)ve Fayzullah Gök (26) çalıştıkları bisküvi fabrikasının yeni yapılan inşaat bölümüne kurulan iskeleye çıktı. İki işçi işlerini tamamladıktan sonra inmek istedikleri sırada iskelenin halatının bağlı olduğu çelik halatla mekanizmadan birinin çıkması sonucu iki işçi yaklaşık 8 metre yükseklikten yere düştü.
- Elazığ'da mermer fabrikasında 9 Şubat günü meydana gelen kazada bir işçi hayatını kaybetti. Organize sanayi bölgesinde bir mermer fabrikasında temizlik işçisi olarak çalışan Mehmet Hanifi Kırat (62) temizlik yaptığı sırada kafasına düşen metal plaka sonucu olay yerinde hayatını kaybetti.
- Elazığ'da Kızılay'ın Doğu Anadolu bölge deposunda çalışan 44 yaşındaki Yavuz Ocak, raftan malzeme indirirken düşerek yaşamını yitirdi. Kızılay Mahallesi'ndeki Kızılay Doğu Anadolu bölge deposunda işçi olarak çalışan Yavuz Ocak, 11 Şubat akşamı, sayım yapmak için çıktığı 3 metre yükseklikteki depo raflarından dengesini kaybederek beton zemine düştü. Başına düşen Ocak, olay yerinde yaşamını yitirdi. Ocak'ın 12 yıllık Kızılay işçisi olduğu belirtildi.
- Muğla'nın Bodrum ilçesinde bir evin inşaatında kolonun altında kalan 1 işçi hayatını kaybederken, 2 kişi de yaralandı. Olay, 12 Şubat günü Turgutreis beldesi Akçaalan mevkinde iki katlı bir ev inşaatında meydana geldi. 2. katın üstünde bulunan bir kolonun yıkılması için kompresör yardımıyla yapılan çalışma sırasında, kolonun altında kalan Seyfullah Aydeniz (58) öldü, Abdurrahim Özveren ve Salih Algüllü yaralandı.
- Zonguldak'ta, özel kömür ocağında meydana gelen göçükte 1 işçi yaşamını yitirdi. Dilaver Mahallesi'ndeki özel kömür ocağında, tavan kısmından taş ve toprak kayması sonucu meydana gelen göçüğün altında kalan işçi Metin Köseoğlu (39), hayatını kaybetti. Bu arada maden işletmecileri, ocak önünde bekleyen basın mensuplarına tepki göstererek, görüntü alınmasına engel olmaya çalıştı.
- 18 Şubat 2010 günü saat 03.00 sıralarında Alacakaya İlçesinde özel bir şirketin işletmeciliğini yaptığı Yunusdere Maden Ocağı 1157 nolu galeride ocağın girişinden

yaklaşık 3000 m içeride ve 400 m derinlikte bir kaza meydana geldi. Kazanın 1961 doğumlu Eyüp Komi adlı işçinin manivela demiri ile tavadaki çatlakları kırdığı anda tavandan bir krom kütleinin işçinin üzerine düşmesi neticesinde oluştuğu, belirtilen işçinin olay yerinde yaşamını kaybettiği açıklandı.

- Bandırma Belediyesine ait, Bandırma Su İnşaat Temizlik Sağlık Nakliyat Ltd. Şti'nin Ayyıldıztepe Mahallesi'ndeki taş olacağında çalışan Turhan Demirkaya (40), taşocağında meydana gelen patlama nedeniyle hayatını kaybetti.
- Antalya'nın Serik İlçesi'nde elektrik arızasını gidermek için direğe çıkan TEDAŞ işçisi 27 yaşındaki Sami Demirbaş, yıldırım düşmesi sonucu hayatını kaybetti.
- Bursa'da bir inşaat işçisi, iskelenin kayması sonucu düşerek hayatını kaybetti. Merkez Osmangazi ilçesi Doğanbey Mahallesi'ndeki TOKİ'nin müteahhidi bir inşaat firmasında işçi olarak çalışan 32 yaşındaki İbiş Durak, kurulan iskelenin kayması üzerine dengesini kaybetti. Metrelerce yükseklikten yere çakılan işçi ağır yaralandı. Hemen 112 ambulansıyla Devlet Hastanesi'ne kaldırılan İbiş Durak kurtarılamadı.
- 26 Şubat günü Bursa'da cuma namazından dönen otomobil fabrikası işçilerinin bulunduğu 41 yaşındaki Ramazan Bayrak yönetimindeki otomobille karşı yönden gelen Durmuş Bulut yönetimindeki kamyon çarpıştı. Kazada işçilerden otomobil sürücüsü Ramazan Bayrak ve 35 yaşındaki İbrahim Kaya öldü, 38 yaşındaki İrfan Aydın ile 39 yaşındaki Güray Aslan yaralandı.
- 18 Şubat günü Bursa'nın İnegöl ilçesinde meydana gelen iş kazasında 1 kişi öldü, 1 kişi yaralandı. Olay, sabah saatlerinde İnegöl Organize Sanayi Bölgesi'nde (OSB) sunta ve MDF üreten bir fabrikada meydana geldi. Elektrik ustası Ergün Özbey (36) ile bakım ustası Fatih Taşçı (25) vakum makinesinin bakımını yaparken makine demirlerinden biri yerinden çıkarak işçilerin üzerine düştü. Yaralı işçiler hemen İnegöl Devlet Hastanesi'ne kaldırıldı. Ergün Özbey kurtarılamazken, Fatih Taşçı ise ameliyata alındı.
- Bursa'nın Karacabey İlçesi'nde, işçileri Mustafakemalpaşa'dan Mudanya'daki bir fabrikaya götüren otobüsün takla atması sonucu meydana gelen kazada sürücü 42 yaşındaki Ökkeş Lafoğlu öldü, 7 işçi de yaralandı.
- 25 Şubat günü Manisa'nın Soma ilçesinde faaliyet gösteren Ege Linyit İşletmesi'nde (ELİ) bir işçi, maden sahasında manevra yapan kamyonun altında kalarak yaşamını yitirdi. Alınan bilgiye göre, maden sahasında yükünü boşaltan Yunus Taş (42) yönetimindeki kamyon, geri dönmek için manevra yaptığı sırada aracın arkasında bulunan Ali Rıza Aydın (28) adlı işçiye çarparak, üzerinden geçti. Aydın, olay yerinde yaşamını yitirdi.
- 25 Şubat günü Manisa'da, Hacırâhmanlı Belediyesi'ne ait Recai Alış yönetimindeki yolcu otobüsüyle tali yoldan anayola kontrolsüz bir şekilde çıkan bir fabrikada (Üçel Fabrikası) 18.30 vardiyasından çıkan işçileri taşıyan Zafer Mercan yönetimindeki servis minibüsü çarpıştı. Kazada, 1 kişi yaşamını yitirdi, 9 kişi de yaralandı.
- Ankara-İstanbul yolunda bir kargo firmasının işçilerini taşıyan servis minibüsünün önündeki kamyonla çarpması sonucu 2'si ağır 11 kişi yaralandı. Kaza, 25 Şubat gecesi saat 00.45'te, İstanbul Yolu 27'nci kilometrede, Sarayköy mevkiinde meydana geldi.
- Samsun'da çalıştığı inşaatın 6. katından düşen kalıp ustası, kaldırıldığı hastanede hayatını kaybetti. Olay, Atakum ilçesi Atakent Yeni Mahalle'de 25 Şubat günü saat 10.00 sıralarında meydana geldi. Edinilen bilgiye göre, kalıp ustası Ali Osman Şen (54), inşaatın 6. katında kalıpları sökerken dengesini kaybederek yere düştü. Ağır yaralanan Şen, ambulansla Samsun Ondokuz Mayıs Üniversitesi (OMÜ) Tıp Fakültesi Hastanesi'ne kaldırıldı. Şen, yapılan müdahalelere rağmen kurtarılamayarak hayatını kaybetti.

- 16 Şubat günü İnegöl'de organize sanayi bölgesinde faaliyet gösteren bir tekstil fabrikasının kostik (tekstil, döküm, sabun, deterjan gibi malzemelerin üretiminde kullanılan yakıcı, asitli madde) kazanında meydana gelen arızayı tamir etmek isteyen elektrik ustası Halil Akdeniz, bu sırada kazanın patlaması sonucu üzerine dökülen kostik nedeniyle ağır yaralandı.
- 23 Şubat günü Mersin Limanı'nda yük taşıyan kamyonun su kanalına devrilmesi sonucu meydana gelen kazada 1 işçi öldü.
- 24 Şubat günü Ankara Sincan'da bir apartmanın tıkanan kanalizasyonu için yeni boru döşemek üzere yaklaşık 2 metre derinliğinde çukur açan iki işçiden Şükrü Çetin (30), çöken toprağın altında kaldı. Çetin, daha sonra 112 Hızır Acil Ambulansı sedyesine alınmak istendi. Ancak bir görevli, "Üzeri çamurlu, sedyeye koyma, kirletmesin" derken işçiyi ambulans içerisindeki refakatçi koltuğuna oturttu. Çetin, Sincan Devlet Hastanesi'ne kaldırıldı. Çetin'in sağlık durumunun iyi olduğu, ayaklarında kısmi kas ezilmelerinin meydana geldiği açıklandı.
- Eskişehir Organize Sanayi Bölgesinde bulunan bir işyerinde çalışan 50 kişi yemekten zehirlendi.

Örgütlenme hakkı ihlalleri

- Esenyurt Belediyesi 9 işçiyi daha işten çıkarttı. Belediye işten çıkarmaları 4857 sayılı İş Yasası'nın 17'nci Maddesi'ne dayandırarak "Sözleşme sürelerinin dolduğu"nu belirtti. Belediye-İş sendikası ile işten çıkartılan tüm işçilerin sendikalı işçiler olmasına dikkat çekiyor. Belediye daha önceden de sendikalı işçileri işten çıkarmış, mahkeme 7 işçinin işe iadesine karar vermişti. Esenyurt Belediyesi'nin, Yakuplu'dan gelen ve Belediye-İş sendikasına üye olan işçilere yönelik baskılarının bir örneği de 10'u kadın 47 işçinin çöp toplama işine verilmesi olmuştu. İşçiler çöp toplarken haberlere konu olmuşlardı. Esenyurt Belediyesi ise "Basına izinsiz demeç vermek ve kurumun aleyhinde açıklamalar yapmak" gerekçesiyle 4857 sayılı İş Kanunu'nun 25. Maddesi'ni gerekçe göstererek işçilerin kıdem ve ihbar tazminatlarını ödemediği 3 işçinin iş akdini feshetmişti. Ardından yine aynı gerekçeyle 13 işçinin daha iş akdini feshetmişti.
- Akdeniz Üniversitesi Hastanesi'nde taşeron şirket aracılığıyla çalışmakta olan Dev Sağlık İş sendikası üyesi Aziz Koç'un görev yeri değiştirildi ve yine sendika üyesi olan Ahmet Ağaçdelen Isparta'ya sürgün edildi.
- Numarine Denizcilik şirketinden 2008 yılında sendikalı oldukları için işten çıkarılan işçiler, sendikal tazminat ve işe iade davasını kazanarak iş başı yaptılar. İşten çıkartılan altı işçiden dördünün mahkeme kararının Yargıtay tarafından kesinleşmesi ile işçiler iş başı yaptılar.
- 3 yıldır Çankaya Nüfus Müdürlüğü'nde çalışan Büro Emekçileri Sendikası (BES) üyesi Nazan Bozkurt'a 12 Şubat 2010'da muhbirlik teklif edildi. Numune Hastanesi'nde muayene için beklediği sırada yanına yaklaşan bir şahıs Bozkurt'u tehdit etti, muhbirlik önerdi. Devlet adına çalıştığını söyleyen şahıs sendika içine sızıp kendileri için çalışmazsa hayatını mahvedeceklerini, sadece bir telefonla işine son verebileceklerini söyledi.
- Kartal Demokrasi Platformu'nun Tekel işçileriyle dayanışma amacıyla, güvencesizliğe karşı açmak istediği çadır polis tarafından kaldırılırken, sendikacılar ve demokratik kitle örgütü temsilcileri darp edildi.
- Hükümet Bolu'da 9-11 Şubat tarihleri arasında "Kamu Görevlilerinin Sendikal ve Demokratik Hakları Çalıştayı" düzenledi. "Varolan bir hakkı tartışmayız" diyen KESK ve Kamu-Sen çalıştaya katılmadı.

- Ataşehir Belediyesi ile Genel-İş Sendikası arasında Toplu İş Sözleşmesi sürecinde yaşanan anlaşmazlık sonucunda, Genel-İş Sendikası tarafından belediye binasının giriş kapısına grev kararı asıldı. Anlaşmazlığın sebeplerinden birisi işverenin yevmiyeleri düşürmek ve ikramiyeleri kaldırmak istemesi iken diğerinin de daha önceden işten atılan iki sendika baş temsilcisi de dahil 47 işçinin işe alınmaması olduğu gösterildi.
- Balıkesir’de sendikalı oldukları gerekçesiyle işten çıkarılan ve 167 gündür direnişte olan Mutaf Ambar işçileri gerçekleştirdikleri eylemle direnişlerinin devam edeceğini duyurdu.
- Çorlu Avrupa Serbest Bölgesi’nde kurulu bulunan Güney Kore sermayeli Daiyang Metal Sanayi Fabrikası’nda DİSK’e bağlı Birleşik Metal-İş Sendikası’na üye olan işçilerden altısı işten çıkarıldı. Türkiye’de kimi yatırımları bulunan Güney Kore sermayesine ait hiçbir fabrikada sendika bulunmuyor. Türkiye’deki en büyük Güney Koreli yatırım olan İzmit’teki Hyundai Otomobil Fabrikası’nda 2000 işçi çalışıyor.
- Ankara 16. İdare Mahkemesi, 4-C maddesine göre çalışanların memur sendikalarına üye olabileceklerine karar verdi. Mahkeme, bu kararın yanı sıra Devlet Personel Başkanlığı’nın “4-C kapsamındaki personelin 4688 sayılı Kamu Sendikaları Kanunu kapsamında olmadığına” yönelik görüşünün de iptali yönünde karar aldı.
- KAYSERİ’de yerel işçi gazetesi “İşçinin Gündemi Kayseri”nin dağıtımı, Organize Sanayi Bölgesi patronlarının şikayeti üzerine polis tarafından engellenmeye çalışıldı. Sanayi Bölgesi’nden önceki gün Mondri Fabrikası önünde, vardiya çıkışında yapılan gazete dağıtımına, patronun çağırdığı polisler müdahale etti. Gazeteyi almak isteyen işçiler zorla servislere sokulurken, gazete dağıtanlar da gözaltına alındı.
- Sağlık Emekçileri Sendikası (SES) Ankara Şube Başkanı İbrahim Kara hakkında bir basın açıklaması nedeniyle açılan bir dava sonunda '15 gün kahvehanece gitmeme' cezası verildi

İşsizlik

- Balıkesir’de ataması yapılmayan öğretmen Kadir Ağzıbüyük intihar etti. İşsiz ve Güvencesiz Eğitimciler Platformu ve Ataması Yapılmayan Öğretmenler Platformu bu intiharın işsizlikten kaynaklanan 12’inci öğretmen intiharı vakası olduğunu açıklayarak eylemler yaptı.
- İstanbul’da Entes Elektronik’te kriz bahanesiyle işten atılan ve 14 Mayıs 2009 tarihinde direnişe başlayan Gülistan Kobatan 9 aydır sürdürdüğü direnişini 17 Şubat günü gerçekleştirdiği bir basın açıklamasıyla sonlandırdı. Entes Elektronik’in patronu Ahmet Uzunkaya’ya açmış olduğu işe iade davasının lehine sonuçlandığını söyleyen Kobatan, bu sonucun direnişin hukuksal anlamda başarıya ulaştığının bir göstergesi olduğunu belirtti.
- İstanbul Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Odası’nın "Türkiye'nin Sıkışan Kentleri" raporuna göre 20 ilde 4 aydır, işgücü azalmasına rağmen işsizlik artıyor.
- Kocaeli’nin Gebze ilçesindeki Akardan fabrikasında kriz gerekçesiyle işten çıkartılan Birleşik Metal-İş üyesi 108 işçi 12 Şubat günü fabrika önünde aileleriyle birlikte direnişe geçti. Fabrika 2009’un Şubat ayından bu yana işçilere kısa dönemli çalışma ödeneği veriyordu. Otomotiv yan sanayi alanında üretim yapan fabrikada işveren, kısa zamanlı çalışma ödeneğinin süresinin dolmasının hemen ardından 28 Ocak günü 96 işçi ile 12 idari personeli kriz gerekçesiyle işten çıkarttı.
- İstanbul Büyükşehir Belediyesi’ne bağlı Kadın ve Aile Sağlığı merkezlerinde psikolojik danışmanlık hizmeti sunan 55 psikolog, işten çıkartılmalarına tepki göstererek bir basın açıklaması gerçekleştirdiler. 72 psikologla yürütülen danışmanlık hizmetinin İstanbul halkının taleplerini karşılamakta yetersiz kaldığını, psikolog

sayısının hiçbir açıklama yapılmadan 17'ye düşürüldüğünü ifade eden Gülüm, "İşverenin sözleşmeyi ihlal etmesinden doğan iş yavaşlatma yasal haklarını kullanan psikologlar çeşitli baskı ve yıldırmalara maruz kaldılar. Psikologların hak arama talepleri 2010 yılında işsiz kalmalarıyla sonuçlanmıştır. Açıkçası, hak arayanların belediye bünyesinde barınamayacağı ortaya konmuştur" dedi.

- Çevre mühendisleri, diplomalarını işlevsiz hale getirdiğini söyledikleri Çevre Denetimi Yönetmeliği'ni protesto etmek için Çevre ve Orman Bakanlığı önünde diplomalarını yaktılar. 'Toplumcu Çevre Mühendisleri' tarafından 2 Şubat günü Çevre ve Orman Bakanlığı önünde gerçekleştirilen basın açıklamasında, Bakanlığın çevre mühendisliği mesleğini hiçe sayarak iki haftalık eğitimlerle "çevre görevlileri" yetiştirmesini öngören 'Çevre Denetimi Yönetmeliği', diploma yakma eylemi ile protesto edildi.
- Yaklaşık bir yıldır üretime ara veren Avrupa'nın en büyük iplik fabrikası Tariş İplik ve Dokuma Fabrikası'ı kapatıldı. Tariş Pamuk ve Yağlı Tohumlar Birliği Yönetimi Kurulu fabrikayı tasfiye kararı aldı. Sabah işbaşı yapmak için fabrikaya gelen işçiler giriş kapısındaki listelerden işten çıkarıldıklarını öğrendiler. İşçilerin fabrika girişinde polis tarafından "karşılınmaları" tepkilere neden oldu. TEKSİF İzmir Şube Başkanı Faruk Aksoy konuya dair yaptığı açıklamada "İş akitler feshedilmeden önce 26 Şubat 2010'da akşamüstü saatlerinde haciz memuru getirip makineleri haczettiler. Bizi bu şekilde psikolojik olarak yıpratmaya çalıştılar. İcradan sonra da tüm arkadaşlarımızın çıkış kağıtlarını hazırladılar. Birlik yönetimi suçu önceki yönetimlere atıyor. Geldikleri günden itibaren iplikleri kaç paraya sattılar? Onu açıklasınlar. Pamuk Birliği yönetimine güvenmiyoruz. Bize hiçbir şeyi açıkça söylemediler. Cesaretleri olmadığı için işçi arkadaşlarımızın karşısına hiçbirisi çıkamıyor" dedi.

Kazanımlar-mücadeleler

- Ocak ayında taşeron çalıştırmaya karşı verdikleri hukuk mücadelesini kazanarak, Çalışma Bakanlığı kararıyla Balcalı Hastanesi'nin işçisi olarak tescillenen 1200 sağlık emekçisinin tescilinin Çukurova Üniversitesi rektörlüğünce gerçekleştirilmemesi çeşitli eylemlere neden oluyor. İşçiler her gün bir saat işe geç başlıyorlar. İşçilerin üye oldukları Dev Sağlık-İş Sendikası Ankara'ya bir yürüyüş düzenleyerek taşeron çalıştırmanın son bulmasını istedi. Dev Sağlık-İş'ten yapılan açıklamalara göre Sağlık Bakanlığı'na bağlı hastanelerde hemşire, radyoloji teknisyeni, laborant, tıbbi sekreter, hastabakıcı vb. resmi rakamlarla 118 bin sağlık emekçisi taşeron şirketler aracılığı ile çalıştırılıyor. Bu rakama üniversite hastaneleri de eklendiğinde kamu sağlık kurumlarında çalışan taşeron sağlık işçisi sayısı 150 bine yaklaşıyor.
- Gaziantep'de Çemen Tekstil fabrikası işçilerinin olumsuz çalışma koşulları ve düşürülen ücretlere karşı Ocak ayında başlattıkları grev sürüyor. Patronun "kanunsuz grev" yapıldığına dair açtığı dava işçiler lehine sonuçlanırken sendikanın çağrılarına rağmen halen masaya oturulmuş değil.

Düzenlemeler-olası gelişmeler

- TÜSİAD Başkanı Ümit Boyner, yaygınlaşan istihdamsız büyümenin tekrarlanma ihtimaline karşı işgücü piyasalarına esneklik sağlamanın tek çare gibi görüldüğünü söyledi.

- Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Ömer Dinçer de Danıştay 4C'yi iptal ederse, işçilere iş vermeyeceklerini söyledi. Bu ifadeyle Dinçer, güvencesiz çalışma biçimleri dışındaki istihdam biçimlerini gündemden çıkardıklarını ifade etmiş oldu.
- Tayyip Erdoğan'ın Tekel işçileriyle ilgili olarak ay boyunca tekrarladığı "Bu ay sonuna kadar burada bu eylem bu şekilde devam ederse ay sonu bizim yapacağımız artık hukuk neyi gerektiriyorsa yasal yetkimiz neyse güvenlik güçlerimizle kullanacağız" ifadeleri hayata geçerse de "hak arama özgürlüğü"ne karşı tehdit olarak değerlendirdi.
- Yatağan Termik Santrali'nde ve TKİ Güney Ege İşletmesi'nde çalışan işçiler, özelleştirme kapsamında gelen konsorsiyum temsilcilerini Yatağan'dan kovdu. Tekel işçilerini, çeşitli eylemlerle destekleyen işçiler, özelleştirme kapsamında gelebilecek konsorsiyum temsilcilerine karşı başlattıkları nöbeti de sürdürüyor. Taşeronlaşmaya da karşı olduklarını belirten Maden-İş Şube Başkanı Süleyman Girgin, 2009'un Haziran ayında YEAS'ta taşeron çalıştırılmasına karşı 17 gün boyunca eylem yaptıklarını ve direniş neticesinde taşeron şirketi YEAS'tan kovduklarını söyledi.
- Bakanlar Kurulu'nda görüşülen Posta ve Telgraf Teşkilatı A.Ş. Hakkında Kanun Tasarısı Taslağı postacılık hizmetini kamu hizmeti olmaktan çıkartıyor. Taslak, PTT çalışanlarının ne işçi ne memur statüsünde çalışacağı yeni bir güvencesizleştirme operasyonunu öngörüyor. Taslağa göre PTT A.Ş. yeni personellerini sözleşmeli ve bir yıldan az süreyle çalıştırılan kısmi sözleşmeli personel olarak alabilecek. Hiçbir istihdam biçimine tabi olmayan sözleşmeli ve kısmi sözleşmeli personellerin tüm haklarını PTT A.Ş. yönetim kurulu belirleyecek.
- 26.02.2010 tarihinde yayınlanan Bakanlar Kurulu kararıyla Adana-Yumurtalık Serbest Bölgesi sınırına deniz alanı da dahil edildi. Bu kararla bu alanda gemi inşa ve bakım onarımıyla ilgili yapılacak yatırımların önü açılmış oldu. Tuzla'da iş kazalarıyla anılan tersanedeki iş yükünün bu bölgeye kayması bekleniyor. Bölgedeki ucuz işgücünün tersane sektöründeki sermaye gruplarının buraya yatırım kaydırmasında etkili olacağı düşünülüyor.

Değerlendirme

Şubat ayında çalışma yaşamına dair hak ihlallerinde çok fazla sayıda ücret ödenmemesi durumuyla karşı karşıya kalınmış, bu durum nedeniyle çeşitli tepkiler açığa çıkmıştır. Taşeron sisteminin sonucu olan çeşitli ihlaller bu ay da gündeme gelmiş, ancak özellikle kamu hastanelerinde Dev Sağlık İş sendikasında örgütlenen işçiler hukuki kazanımlarını uygulamak üzere girişimlerini artırmışlardır. Örgütlenmeye yönelik işveren saldırıları Şubat ayında da sürmüş, işten çıkarmaların yanında kamu emekçilerine yönelik "ajanlık teklifi" gibi yöntemlerin ve "kahvehane yasağı" gibi cezaların uygulanması dikkat çekici olmuştur. Kriz sürecinde kısa çalışma ödeneği gibi uygulamalarla bir süre ağır sonuçları ertelenen "işsizlik", bugün krizin en sıcak günlerinden bile yakıcı sonuçlar doğurmaya başlamış, palyatif çözümlerin etkisini yitirmesi işsiz kalan kesimlerdeki tepkilerin yükselmesine sebep olmaya başlamıştır.

Şubat ayında sadece madenlerdeki kazalarda 17 işçi yaşamını kaybetmiştir. Bu ay içerisinde önümüzdeki döneme dair hak ihlallerinin sinyalleri de verilmiş, esnek çalıştırma, taşeronlaştırma ve özelleştirme gibi güvencesizleştirme uygulamalarının artacağı açıkça ifade edilmiştir. Türkiye, Uluslararası Çalışma Örgütü'nün madenlerle ilgili 176 sayılı sözleşmesini imzalamamıştır. Binlerce kişinin çalıştığı madenlerde işyeri hekimi veya iş güvenliği birimleri bulunmamaktadır. İşçi çavuşlarını şahıs şirketi olarak gösteren maden sahipleri bu şahıslara 20'şer işçi bağlayarak işyeri hekimi ve iş güvenliği birimlerinin işyerlerine girmesini

engellemektedir. İş kazalarında madenleri inşaat sektörü izlemiştir. İnşaat sektörünün güvencesiz çalıştırma biçimlerinin geleneksel olarak egemen olduğu sektörlerden biri olarak iş kazalarında başı çekmesi beklenen bir durum olarak öne çıkmaktadır.

TARIM

- Tütün Üretiminden Vazgeçene Destek: Tarım ve Köyişleri Bakanlığının “Tütün Üretiminden Vazgeçip Alternatif Ürün Yetiştiren Üreticilerin Desteklenmesine Dair Kararın Uygulanmasına İlişkin Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ”, 17 Şubat 2010 tarihli Resmi Gazete'de yayımlandı. Buna göre, Tarımsal Destekleme ve Yönlendirme Kurulu tarafından tütün üretiminden vazgeçen üreticilere dekar başına ödeme tutarı 2010 yılı için 120 lira olarak tespit edildi. Bu da tütün ekerek geçimini sağlayan çiftçilerin artık tütün ekemeyeceğine işaret etmektedir
- Migros İyi Tarım Ürünlerine Raf Açıyor: Tarım ve Köyişleri Bakanlığının başlattığı "İyi Tarım Ürünleri" uygulamasıyla birlikte Migros'ta tüm meyve ve sebzeler sertifikalı olarak satılmaya başlanacak. Migros'un bu kararıyla birlikte 2 bin çiftçi "İyi Tarım Uygulamaları" standardına göre üretim yapmaya başladı. Migros ile sözleşme imzalayan çiftçiler, bundan böyle ürettikleri yaş meyve ve sebzelerin tamamını Migros'lara satacak. Bu uygulama ile çiftçiler yeni bir istihdam biçimi olan sözleşmeli çiftçi haline gelecekler. Yani Migros için çalışan çiftçiler sözleşmeli işçiler haline gelmiş olacaklardır. Dökmektepe'de ve Adana'da bu ay iyi tarım ile ilgili toplantılar yapılarak uygulamaya geçildi.
- “Malatya Pazarı” Sözleşmeli Tarım ile Üretime Başlıyor: Malatya Pazarı, “Sözleşmeli Tarım” kapsamında ihtiyacı olan fındığı karşılamak amacıyla fındık piyasasına giriyor. Malatya pazarı adlı firmanın da sözleşmeli tarım ile üretim yapmak istemesi daha ucuz emek kullanımına yönlendiklerini göstermektedir.
- Zonguldak'ta Tarım Aracı Devrildi: Güvencesiz olarak çalışan tarım işçileri iş kazalarında hayatlarını kaybetmektedirler. Zonguldak'ın Alaplı ilçesinde yaşanan olay buna bir örnektir. Gerçekleşen olayda patpat adı verilen tarım aracının devrilmesi sonucu 1 işçi öldü, 1 kişi yaralandı.
- Tariş Fabrikası Kapandı: Devletin pamuk üretiminden çekilmeye başlamasıyla birlikte pamuk üretiminin azalmasının yanında pamuğu işleyen fabrikalarda kapanmaya başladı. Buna örnek olarak; Tariş İplik ve Dokuma fabrikası kapandı ve bunun sonucunda 600 işçi işsiz kaldı. Geçen yıl Mart ayı başında üretime ara verme kararı alan Tariş İplik ve Dokuma Fabrikası'nda çalışan işçiler 6 ay kısa çalışma ödeneği, 6 ay da işsizlik sigortasından yararlanarak bir yıl ayakta kalsa da fabrikanın açılacağı umudunu taşıyorlardı. Tariş Pamuk ve Yağlı Tohumlar Birliği'nin fabrika için 'tedbiren tasfiye' kararı almıştı. İşsiz kalan yaklaşık 600 işçi karardan geri dönülmesi için mücadeleyi hızlandıracak.

Tepkiler ve Eylemler

- Tariş İşçileri Eylemde: Tariş Çiğli İplik Fabrikası ve Tariş Pamuk Birliği'nde çalışan işçiler fabrikanın kapatılıp işsiz bırakılmaya karşı eyleme başladı. Üretime geçen yıl Şubat ayında ara veren, bir yıldır kısa çalışma ödeneği alan Tariş İplik Fabrikası işçileri, fabrikaların kapatılması gündeme gelince eyleme başladı. İşçiler, 1 Mart 2010 tarihinden sonra da kıdem ve ihbar tazminatları ödenmeyen işsizler durumuna düşeceklerini açıklayarak, Tariş Pamuk Birliği'nin, IMF ve Dünya Bankası'nın dayattığı politikaları uyguladığını Tariş'in sadece pamuk alım satımı ile uğraşacağını belirttiler.

Düzenlemeler ve Olası Gelişmeler

- Tarım ve Gıda Bakanlığı Kurulması Hakkındaki Tasarı Alt Komisyona Gönderildi: TBMM Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu, "Tarım ve Gıda Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkındaki Kanun Tasarısı"nın, alt komisyona gönderilmesini kararlaştırdı. Tasarı gıdanın tarladan sofraya gelinceye kadar bütün safhalarda tek noktadan denetlenmesini düzenliyor.
- Biyogüvenlik Kanun Tasarısı Tarım Komisyonu'nda Kabul Edildi: GDO'lu ürünlerle ilgili düzenlemeler içeren Biyogüvenlik Kanun Tasarısı Meclis Komiyonundan sessizce geçirilerek yasalaştı.
- Tarımda Serbest Danışmanlık Desteği: "Tarımsal yayım ve danışmanlık hizmetlerinin özelleştirilmesini" öngören yönetmelik uyarınca tarımsal yayım ve danışmanlık hizmetleri, bakanlık yanında, sivil toplum örgütleri, ziraat odaları, tarımsal danışmanlık şirketleri, serbest tarım danışmanlarınca yerine getiriyor. Bu düzenleme bu hizmet alanlarının da yatırım yapılabilir hale getirilmesi olarak okunabilir.
- Organik Tarım ve İyi Tarıma Destek: Organik tarım uygulamaları yapan çiftçilere dekar başına 20 TL, iyi tarım uygulamalarıyla üretim yapan üreticilere dekar başına meyve ve sebze üretiminde 15 TL, örtü altında iyi tarım uygulamaları yapan çiftçilere de dekar başına 75 TL destekleme yapılacağı belirtildi. Son dönemde organik tarım ve iyi tarım uygulamaları ağırlıklı olarak sözleşmeli tarım üzerinden yürütülmektedir. Söz edilen alanlarda yapılan/yapılacak desteklemeler sözleşmeli çiftçilik adı verilen ve tarımsal alanda kullanılmaya başlanan bu istihdam biçimini yaygınlaştırıcı uygulamalar olarak okunabilir.
- Tarım Kredisi Veren Bankalar Tarımı Konuştu: Ziraat Bankası Genel Müdürü Can Akın Çağlar, tarım kredilerinde de geçen yılsonu itibariyle 7,7 milyar liraya ulaştıklarını, bu yıl 9 milyar liraya çıkmayı hedeflediklerini açıkladı. Ziraat Bankası'nın tarımsal kredi kullandığı işletmelerin yüzde 89'unun 100 bin liranın altında kredi kullandığına dikkati çekerek, işletmelerin büyütülmesi, kooperatifleşmenin özendirilmesi için "Her Köy Bir Çiftçilik" ve "Küçük İşletme Kalmasın" projeleri uyguladıklarını, ayrıca, küçük ve orta boy tarımsal işletmeler ile kurumsal işletmelere yönelik "TOBİ" şubelerini devreye soktuklarını anlattı. Önceden sadece tarımsal girdilerin finansmanı için kredi kullanılırken, artık tohumun atılmasından ürünün pazarlanmasına kadar her aşama için kredi kullandırıldığını 2002'de toplam tarımsal kredilerin yüzde 5'i yatırım yüzde 30'u işletme kredisi iken, artık, yüzde 70'ini yatırım, yüzde 30'unu işletme kredisi olarak hedeflediklerini açıkladı. Tarımda yapılan düzenlemelerle eş zamanlı olarak okunabilecek bu açıklama herkesin bu pastadan payına düşeni almayı istediğini göstermektedir.

Değerlendirme

Şubat ayında Tarım ve Köyişleri Bakanı'nın yaptığı açıklamalara bakıldığında tarımla ilgili yeniden yapılandırmaya gidildiği görülmektedir. Tarımsal üretimde üretimden tüketime giden süreç yeniden düzenlenerek bu sürecin her bir aşaması kontrol edilebilir bir hale gelmektedir. Tarımda faaliyet gösteren işletmelere kredi veren Ziraat Bankası'nın tohumun atılmasından pazarlanmasına kadar her aşamada kredi kullandırılmasını hedeflemesi de bunun en önemli göstergelerinden biridir. Tarım ve Gıda Bakanlığı kurulması hakkındaki tasarıyla temelde gıdanın sofradan tarlaya giden süreci denetim altına alınması hedeflenmekte, çiftçiler hem hükümetin hem de şirketlerin denetimi altına alınmak istenmekte ve bu yolla maliyetlerin düşürülmesi arzulamaktadır.

Organik tarım ve iyi tarım yapan üreticilere destek verilmesi ve bu alanda faaliyet yapan/yapacak çiftçilerle sözleşme yapılarak tarımsal üretim alanında yeni istihdam biçimlerinin uygulanması hedeflenmektedir. İyi tarım uygulamalarının da üretici ile firma

arasında doğrudan bağı kuran bir uygulama olarak karşımıza çıktığını görmekteyiz. Bu uygulamalar ile tarım ile uğraşan çiftçilerin işçileşeceği ve toprağı, tohumu üzerindeki denetimini kaybederek direk kendisiyle sözleşme yapan firmanın istekleri doğrultusunda üretim yapmak zorunda kalacağı görülmektedir. Sözleşmeli olarak üretime devam eden çiftçiler, firmanın isteklerine göre üretim yaparak meta zincirlerinin en alt parçasını oluşturacaklar, geçimlik tarımdan ziyade sadece satmak için tarımsal faaliyette bulunacaklardır. Tarım Bakanı bu ay yaptığı konuşmada çiftçiliğı “sanat ve meslek” olarak tanımlamakta ve bütün köylülerin de çiftçi olmadığını vurgulamaktadır. Bu sözler, bu ayki uygulamalarla birlikte düşünüldüğünde, sözleşme yapılan çiftçi desteklenecek onlar da firmalara bağımlı ve sadece firma için üretim yapacak ve bunun dışında kalanlar bu “meslek”lerini icra edemeyeceklerdir.

EKOLOJİ

- AKP HES'leri Savundu: AKP Gümüşhane Milletvekili Kemalettin Aydın, insan ve çevre sağlığına zarar vermediği sürece(!), ülkenin ekonomisine katkı sağlayacak yatırımların yanında olduklarını söyledi.
- Kızılırmak'a da HES Kurulacak: Norveç merkezli Yeşil Enerji-Statkraft firması ile proje sahibi AKEL Enerji AŞ Kızılırmak Nehri'nin enerji potansiyelini kullanmak amacıyla Çorum'un Kargı ilçesi sınırları içinde hidroelektrik santrali kurmayı planlıyor. Norveçli firma, Kargı Hidroelektrik Santrali'nin, Kızılırmak Nehri'nin Osmancık ilçesi ve Boyabat Barajı arasındaki enerji potansiyelini kullanmak için yapılacağını açıkladı. Yetkililer, projenin Enerji Tabii Kaynaklar Bakanlığı'na bağlı Elektrik İşleri Etüt İdaresi tarafından geliştirildiğini, Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu'nun projenin inşası ve işletimi için firmalarına 49 yıllık elektrik üretim lisansı verdiğini, projenin inşasına 2010 yılının son çeyreğinde başlanmasının hedeflendiğini belirtti.
- Erzurum'da HES Toplantısı: Çoruh Havzası'nda yapılması planlanan hidroelektrik santralleri, Erzurum'un Tortum ilçesinde düzenlenen "HES Paydaş Toplantısı"nda ele alındı. DSİ 8. Bölge Müdürü Mustafa Bahadır konuyla ilgili yaptığı açıklamada ülkenin enerji üretiminde çok önemli sayılabilecek kaynaklarının bulunduğunu kaydetti. Erzurum'un 6 milyar metreküp su potansiyeli bulunduğunu ve yıllık elektrik tüketiminin 2 milyar kilovat saat olduğunu dile getirdi. "Bu projeler hayata geçirilirse, yıllık 2 milyar kilovat saat olan Erzurum'daki enerji tüketimine mukabil 5 kat üretim olacak. HES projeleri bu bakımdan büyük önem taşıyor" diye açıklama yaptı.
- Erbaa HES Projesinde Yeni Bir Adım: AKP Tokat Milletvekili Dilek Yüksel, Erbaa HES projesinde Mart ayında yeni bir süreç başlayacağını ifade ederek, "Aldığımız bilgilerde firma 2 tane yeni proje hazırlığı yapıyor" diye açıklamada bulundu.
- Düzce'ye HES Kuruluyor: Samandere yolu üzerinde Hidroelektrik Santrali (HES) kurulabilmesi için özel bir şirket tarafından ağaç kesim çalışmaları yapıldı.
- Ilısu Barajı ve HES Projesi: Başbakan Recep Tayyip Erdoğan, 'Yılda 3,8 milyar kilovat saat elektrik üretimi gerçekleştirilecek olan Ilısu Barajı ve HES Projesi'ne konsorsiyum tarafından ilave ticari kredi temin edilmiş olup, baraj inşaatına 2010 yılında devam edilecektir' diye açıklama yaptı.
- Senoz Vadisine Yeni Bir HES Daha: Doğu Karadeniz bölgesinde, HES'lere karşı verilen bütün tepki ve mahkemelerin 'yürütmeyi durdurma ve iptal' kararlarına karşın yeni projeler yürürlüğe girmeye devam ediyor. Rize'nin Çayeli ilçesine bağlı Senoz Vadisi üzerindeki Kaptanpaşa'da yapılması planlanan 20,30 kurulu gücündeki Gürpınar Regülatörü ve Hidroelektrik Santrali (HES) megavat beldesinde projesi için Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) sürecinin başladığı bildirildi. Daha önce de benzer bir şekilde Ayone Enerji Üretim Ltd Şirketine, Resmi Gazete'nin 18 Nisan 2009 Cumartesi tarih ve 27,204 sayılı nüshasında yayınlanan karara göre, Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu'nun Mart 2009 tarihli kararıyla, Elektrik Piyasası Lisans Yönetmeliği hükümleri çerçevesinde 49 yıllığına Rize'de Gürpınar Regülatörü ve HES için lisans verilmişti.

Tepkiler ve Eylemler

- Efemçukuru Köyü'nün Altın Madeni Tepkisi: İzmir'in Menderes ilçesine bağlı 150 haneli Efemçukuru Köyü'nde altın bulunması üzerine İdoradogold/Tüprag Altın İşletmesi, altın madeni yapmak için bazı köylülerden arazilerini satın almıştı.

Arazilerini satmak istemeyen köylüler lehine Tüprag lehine ecele kamulaştırma kararı verilmişti. Bu kararın iptali için açılan davada Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu'nun yürütmeyi durdurma kararı vermesine karşın davayı gören Danıştay 6.Dairesi davayı reddetmiş, bunun üzerine Danıştay İdari Dava Daireleri Kuruluna temyiz başvurusu yapılmıştı. Kamulaştırma kararının iptaline ilişkin yargılama süreci tamamlanmadan Hazine tarafından, kamulaştırma bedellerinin tespiti ve taşınmazlara el konulması için Menderes Asliye Hukuk Mahkemesi'ne dava açılmıştı. Menderes Asliye Hukuk Mahkemesi'nde görülen dava, karar için 29 Nisan'a bırakıldı.

- Muğla'da HES Nöbeti: Muğla Köyceğiz ilçesine bağlı Beybaşı beldesindeki Yuvarlakçay Irmağı, altı köyün sulama suyu, içme suyu ve tabii kullanma suyu olarak kullanılmaktadır. Yuvarlakçay'da bir Hidroelektrik Santrali (HES) yapılmasına karşı köylüler, elli günü aşkın süredir, çadırlarla Yuvarlakçay'ın ana kaynağında nöbet tutuyor. Bir yandan da regülatörün kurulacağı alanda kesilen anıt ağaçlarının, delillerinin karartılmaması için gece gündüz bekliyorlar. Bölge halkı şu ana kadar yaklaşık 2000 ağacın kesildiğini söylüyor.
- Muğla'da HES Nöbeti Devam Ediyor: Muğla'nın Köyceğiz ilçesine bağlı Beybaşı beldesindeki Yuvarlakçay Irmağı'na kurulacak olan hidroelektrik santraline (HES) tepki gösteren köylülerin başlattığı çevre nöbeti 62 gündür sürüyor.
- Muğla'da HES Eylemi: Muğla'nın Köyceğiz ilçesine bağlı köylerine yapılacak hidroelektrik santraline karşı nöbet tutan ve kesilen anıt ağaçların kütüklerini de 'delil' olarak koruyan Yuvarlakçay halkı jandarmaya geçit vermedi. Yaklaşık 200-250 kişilik jandarma ekibi 6 Şubat günü Yuvarlakçay köylülerinin nöbet tuttuğu bölgede daha önce kesilen anıt ağaçların kütüklerini almak için baskın yaptı. Ancak Köyceğiz Orman İşletmesi'nin talebiyle bölgeye giden jandarma, köylüleri aşır kesilen ağaçları almadı. Ayrıca Yuvarlakçay'da yapılması planlanan HES'lerle ilgili 10 tane açılmış dava bulunmaktadır.
- Erzurum'da HES Tepkisi: Erzurum'un Karadeniz bölgesine yakın kesimlerinde dereler üzerine yaptırılacak 100 Hidroelektrik Santral (HES) için DSİ'nin Tortum'da düzenlediği toplantıya katılan Vali Sebahattin Öztürk, TEMA Erzurum Temsilcisi Işıl Bedirhanoglu ile tartıştı. Vatandaşlar da akarsular üzerine konulacak HES'ler yüzünden kırmızı benekli doğal alabalıklarla birlikte tüm canlıların yok olacağını vurguladı.
- Erbaa HES Tepkisi: Niksar halkı Erbaa HES Projesi'nin, Niksar'ın geleceğini, doğa yapısını bozacağını ve Erbaa HES Projesi'ni de bu anlamda oyun olarak gördüklerini söyleyerek tepkilerini dile getirdiler.
- Espiye'de HES Tepkisi: Yağlıdere ilçesine bağlı Yeşilpınar Köyü sakinleri bölgede süren Hidroelektrik Santrali Projesi hakkında Cumhuriyet Savcılığı'na suç duyurusunda bulundu. Yağlıdere Kaymakamlığı, Çevre ve Orman Bakanlığı'na da şikâyet dilekçeleri hazırlayarak başvuracaklarını dile getiren Yardım, "Yap-İşlet-devret modeli ile yapılan HES projesi bizlerin canına mal olacaktır. Bunu kimse görmek istememektedir" diye açıklamada bulundu.
- Çanakçı'da HES Tepkisi: Giresun'da daha önce Bulancak Aydındere bölgesindeki HES'le gündeme gelen Giresun'daki HES'lere tepkiler artarak sürüyor. Bu kez Çanakçı bölgesindeki yapımı süren HES'ler için bölge halkı yürüdü. Çanakçı'da Deregözü ve Kuşköy arasına yapılmakta olan hidroelektrik santraline (HES) köylüler eylem yaparak tepki gösterdi.
- İkizdere'de HES Tepkisi: İkizdere Derneği Başkanı Kadem Ekşi, taş ocakları, hidroelektrik santralleri (HES) gibi bölgeye zarar verecek ağır sanayi girişimlerini ve yatırımlarını bölgeye sokmamak için tüm yolları ve hukuki zeminleri zorlayacaklarını bildirdi.

- Gümüşhane’de HES Tepkisi: Gümüşhane’nin Torul ilçesindeki Çit Deresi üzerinde yapılması planlanan 7 adet HES projesi olduğunu ve bu projelere karşı olduklarını belirten bölge halkı, konuyla ilgili hukuki mücadele başlattıklarını belirterek HES'lerin yapılmasına asla müsaade etmeyeceklerini söylediler.
- Karabük’te HES Tepkisi: Çelik-İş Sendikası Karabük Şube Başkanı Yaşar Çınar, Karabük Demir ve Çelik İşletmeleri Fabrikaları (KARDEMİR) A.Ş.'nin yapılacak HES projesi kapsamında suyunu kesmeye kalkanların karşılığında Karabük halkını ve Çelik işçisini bulacaklarını söyledi. Kardemir; “Soğanlı Çayından gelen suyun HES projesi kapsamında yatağı değiştirilerek Hamzalar mevkiinden bir tünel ile Melisa tarafına yöremizin olmazsa olmazı olan Kardemir’in suyunun kesilmesi yörenin ve Karabük’ün yok olması anlamına gelmektedir” diye açıklamada bulundu.
- ‘Dersim Çevre Girişimi’ Kuruldu: Tunceli’nin Munzur ve Pülümür Çayı üzerinde kurulacak barajlara karşı çevreci örgütler "Dersim Çevre Girişimi" adı altında birleşti. Kent meydanında binlerce kişi ile ortak basın açıklaması yapan Çevre Girişimi, barajların yapılmaması için tüm güçlerini kullanacaklarını belirterek 2 saatlik oturma eylemi düzenledi.

Kazanımlar

- Küre Dağları Milli Park’ında HES Projesi Durduruldu: Türkiye’nin biyolojik çeşitlilik açısından en değerli alanlarından biri olan Küre Dağları Milli Parkı’nın sınırları içinden geçmesi planlanan Ilica Regülatörü ve HES Projesi’nin ÇED Başvurusu, Çevre ve Orman Bakanlığı ÇED ve Planlama Genel Müdürlüğü tarafından reddedildi.
- Fındıklı’da Yapılması Planlanan 2 HES Projesi Durduruldu: Rize İdare Mahkemesi, Fındıklı’da yapılmak istenen iki hidroelektrik santral (HES) projesini durdurdu. Mahkeme red kararını şöyle gerekçelendirdi;
 - 1) Santrallere onay verilmesini sağlayan Çevresel Etki Değerlendirme (ÇED) raporlarına sadece prosedür gözüyle bakılıyor. 2) Havza planlaması yapılmadan HES planlaması yapılmamalı.

Düzenlemeler ve Olası Gelişmeler

- Maden Ocakları İçin Yeni Düzenleme: Madencilik sektörüyle ilgili olarak gerek kamu gerek özel sektörün temsilcileriyle yapılan değerlendirme toplantısında kamunun denetleme faaliyetleriyle birlikte özel sektör denetim mekanizmasının da oluşturulması ve bununla ilgili yasal düzenlemeler konuşuldu. Enerji Bakanı madencilik sektöründeki büyümeyi özel sektör kanalıyla yapmayı düşündüklerini açıkladı.
- Ormanlık Araziler Madencilerin Kullanımına Açılıyor: Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Anayasa Mahkemesi'nin "ormanlık alanlara yönelik faaliyet izinlerinin yönetmelikle belirlenemeyeceği" yönündeki kararı doğrultusunda yeni bir kanun çalışmasını Başbakanlığa gönderdi. Hazırlanan tasarıda dikkat çeken iki unsur ormanlık arazilerde madencilik faaliyetlerinin önünün açılması ve çevrecilerin tepkilerini azaltacak önlemler alınması olarak görünmektedir.

Değerlendirme

Şubat ayında çevre katliamlarının önünü açacak iki tane önemli yasal düzenleme dikkat çekmektedir. Bunlar ormanlık arazilerin madencilerin kullanımına açılması ve madenlerin denetiminin özel sektör eliyle gerçekleştirilmesiyle ilgilidir. İkinci olarak da Doğu

Karadeniz’de yaygın olarak uygulanmaya çalışılan HES Projelerinin Çorum, Erzurum, Tokat, Düzce, Iısu Barajı olmak üzere başka bölgelere doğru yayıldığı görülmektedir. Karadeniz’deki HES projelerinin de devam ettiği Senoz vadisine yapılması planlanan yeni HES projesi ile görülmektedir. HES’lerin yapımları devam ederken HES’lere karşı hemen hemen her bölgede kendiliğinden halkın örgütsüz biçimde HES’lere tepki verildiği görülmektedir. Muğla, Erzurum, Tokat, Espiye, Giresun, Gümüşhane, İkizdere, Tunceli, anakçı bu ay HES’lere karşı tepkilerin ve eylemlerin olduğu yerler olarak sıralanabilir. Ayrıca bu ay Küre Dağları Milli Parkı ve İkizdere’de yapılması planlanan HES’lerin durdurulması da önemli gelişmeler olarak görünmektedir.

ENERJİ

Enerji Zenginleştiriyor

- Forbes Dergisi Türkiye'deki zenginler listesine açıkladı. Bu yıl listede 28 milyarder yer aldı. Favori sektörler arasında enerji, gayrimenkul, turizm ve inşaat yer alırken, listede yer alan 75 kişinin enerji yatırımları olduğu dikkat çekti.
- Sabancı Holding Üst Yöneticisi (CEO) Ahmet Dördüncü, bu yıl yapacakları 1,6 milyar liralık yatırımın neredeyse yüzde 80'e yakın kısmının enerji sektörüne yapılacağını bildirdi.
- Enerji sektörünü de büyüme alanları arasına alan Anadolu Endüstri Holding'in Yönetim Kurulu Başkanı Tuncay Özilhan, 'Enerjiye mevcut ve potansiyel projelerle birlikte 2 milyar euroluk yatırım yapmayı planlıyoruz' dedi.
- Aksu Enerji'nin Kamuyu Aydınlatma Platformunda (KAP) yayımlanan özel durum açıklamasında, Başbakanlık Özelleştirme İdaresi Başkanlığı tarafından yapılacak, Elektrik Üretim A.Ş.'ye ait santrallerden 4. grupta bulunan Kovada I-II santralleri ihalesi için gerekli 3 milyon dolar geçici teminat mektubunun alındığı belirtilerek, ihale teklif dosyasının 19 Şubat 2010 tarihine kadar Başbakanlık Özelleştirme İdaresi Başkanlığına teslim edileceği duyuruldu.
- Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Taner Yıldız, Almanya'nın Ankara Büyükelçisi Eckart Cuntz tarafından büyükelçilik rezidansında verilen öğle yemeğinde Alman iş adamlarıyla biraraya geldi. Toplantıya katılan Alman şirketlerinin yaklaşık yarım trilyon dolarlık bir ciroya sahip olduklarını belirten Yıldız, "Almanya Büyüyen Türkiye'de yapılacak enerji yatırımlarında bizin en önemli partnerlerimizden birisi olacak" diye açıklama yaptı. Almanya'nın Ankara Büyükelçisi Cuntz, konuyla ilgili olarak "Gerçekten enerji sektöründe yatırım yapmak isteyen çok fazla Alman şirketi var, çünkü Türkiye enerji sektöründe gelecek vaat eden bir ülke" diye konuştu.
- Türkiye, kriz yılı 2009'da enerji üretim miktarını 2.833 megavat artırdı. 2010 yılı yatırım programına göre yüzde 10'un üzerinde bir büyüme ile, kurulu enerji gücü 3.400 megavat daha arttırılacak. Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu (EPDK) Başkanı Hasan Köktaş, enerjide 2010 yılında 5 milyar liralık özel sektör yatırımının devreye gireceğini bildirdi. EPDK, enerji şirketleri tarafından sunulan ilerleme raporlarına göre 2010 yılında devreye girecek özel sektör yatırımları ile dağılımlarına yönelik çalışmayı tamamladı.
- Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'nın (ÖİB), özelleştireceği Elektrik Üretim A.Ş.'nin (EÜAŞ) 52 hidroelektrik santralına rekor başvuru geldiğini açıkladı. 52 santral için toplam 615 teklif verilirken, 88 başvuruyla en çok teklifi Kayaköy aldı. Bunu 61 başvuruyla Kayadibi izledi.

Düzenlemeler

- Rüzgar Enerjisi ve Su Santralleri Derneği(RESSİAD) Başkanı Tolga Bilgin, şu an yürürlükte olan 5346 sayılı Yenilenebilir Enerji Yasası'nın Yenilenebilir Enerji Kanunu'nda öngörülen değişiklikleri içeren yasa tasarısının geçen yaz TBMM'de ilgili komisyondan geçtiğini belirterek bir an önce yasalaşması gerektiğini vurguladı. Bilgin, şu an "çok zor durumda" olduğunu söylediği yenilenebilir enerji yatırımlarının, gerek finansman bulabilmeleri, gerekse piyasa içerisinde hayatlarına devam edebilmeleri açısından söz konusu tasarının ivedilikle kanunlaşmasının çok önemli olduğunu vurguladı.

- İşletmelerin, enerji verimliliği için yapacakları aydınlatma, makine ve ısı yalıtımı konularındaki yatırımlarının yüzde 20'sini devlet karşılayacak. Teşvik için öncelikle işletmeler, enerji verimliliğini artırıcı projeler hazırlayarak, bunu Elektrik İdaresi Etüd İşleri Genel Müdürlüğü'ne sunacak. Projenin onaylanması durumunda işletmeler, yatırımlarını tamamlayarak, destek alımı için tekrar kuruma başvuracak. Gerekli kanun ve yönetmelik çalışmaları tamamlandı. Uygulamasına Şubat ayı içerisinde geçilecek.
- Elektrik İşleri Etüd İdaresi Genel Müdürlüğü, enerjiyi verimli kullanmayanlara yönelik uygulanan idari para cezalarını yüzde 2.2 olarak belirlenen yeniden değerlendirme oranı çerçevesinde artırdı. 1 Ocak 2010 tarihinden itibaren uygulanacak idari para cezaları 613 TL ile 61 bin 352 TL arasında değişiyor. Bunun yanında 2010 yılında uygulanacak yetki belgesi ve sertifika bedelleri de idare tarafından belirlendi. Konuyla ilgili olarak 5627 sayılı Enerji Verimliliği Kanunu'nun 10'uncu maddesinde düzenlenmiş olan idari para cezalarının artırılmasına yönelik Tebliğ'i Resmi Gazete'de yayımlandı.
- Enerji Verimliliği Kanunu kapsamında binalara “Enerji Kimlik Belgesi” uygulaması getirilecek. Uygulama her binanın tükettiği enerjiye göre sınıflandırılmasını kapsamaktadır. Enerji kimlik belgesindeki sınıfa göre binanın hem kiralama bedeli hem de satış bedelleri değişmektedir.
- Enerji Desteği Komisyonu Toplantısı Osmaniye Valiliği toplantı salonunda yapıldı. Toplantıda Osmaniye sınırları içinde faaliyet gösteren 42 işletmeye toplam 1.924.730,22 TL enerji desteği verilmesi kararı alındı.

Nükleer enerji

- Çevre ve Orman Bakanı Veysel Eroğlu Karabük'te Ak Parti Gençlik Kolları kış sezonu siyaset akademisi toplantısında yaptığı konuşmasında Türkiye'de kişi başına düşen elektrik enerjisi kullanımı miktarını 2.500kw olduğunu, bu değerın Avrupa ülkelerinde 8-10 bin kw olduğunu belirtti. Türkiye'de sanayinin gelişmesiyle kişi başına düşen enerji ihtiyacının da artacağını belirten Bakan, Nükleer enerjiye geçmenin enerji arzını rahatlatacağını savundu.

Halka hırsız suçlaması

- Mardin Valisi, ilde sıkça yaşanan elektrik kesintileriyle ilgili olarak “Yüzde 80 elektrik kaçağı olan bir yerde kesintilerin olması normaldir. Bu kadar hırsızın bulunduğu bir yerde ne yapılabilir ki. Burada her yıl 400 milyon TL hırsızlık yapılıyor” dedi.

Değerlendirme

Enerji üretimi-iletimi ve dağıtımının sermaye girişine açılması ve bu konuda tekeli sermaye gruplarının attığı adımlar günden güne artan ivme ile sürüyor. Sermaye grupları western filmlerindeki “altına hücum” sahnelerini aratmayacak şekilde ‘piyasadan’ pay kapmaya, hükümet ve devlet kurumları ise bu ‘hücum’a uygun düzenlemeleri yetiştirmeye çalışıyor. Kamu enerji hizmeti üretiminden-iletiminden ve dağıtımından çekilip, piyasa kar elde etmek amacıyla yeniden yapılıyor. Bunun “fatura”nın halk açısından ağır olması bekleniyor.

ENGELLİLER

- Ankara’da geçirdiği bir trafik kazası sonucu felç ve kör olan 61 yaşındaki Dursun Erselligil ödemediği 45 liralık su faturası yüzünden hapse girdi Okuma-yazması olmayan Erselligil, hakkında dava açıldığını da duruşma günü öğrenmişti. Yaşlı adam polisin yardımıyla araca bindirilip cezaevine götürüldü ve 9 gün Sincan L tipi cezaevinde yattı.
- Denizli’de engellilerle ilgili bir toplantının asansörü ve rampası bulunmayan binada yapılması, engelli öğrencilere büyük güçlük çıkardı. Bedensel engelli öğrenciler, merdivenlerden velilerinin sırtında salona alındı.
- Bilgi ve Bahçeşehir Üniversitesi’nden iki akademisyen okulöncesi çocuk kitaplarını masaya yatırdı. Araştırmaya göre, okulöncesine yönelik çocuk kitaplarında boşanmış ailelere, çalışan annelere, engelli kahramanlara yer yok. Erkek kahramanlar yaratıcı ve girişken, kızlar ise evde kek yapıyor.
- Engelli kartlarına sınırlama getirilmesi mahkemeye taşınıyor. Görmeyenleri Koruma Derneği Genel Başkanı Haldun Kırkık, İzmir’de toplu ulaşım araçlarında ücretsiz ulaşım sağlayan engelli kartlarının yıllık 750 kontörle sınırlanması kararının yürütmesinin durdurulması için dava açacaklarını bildirdi.
- Bolu’nun Sümer Mahallesi’nde yaşayan bedensel engelli 14 yaşındaki İsmail Çayırılı, çocukken geçirdiği menenjit nedeniyle ellerini ve ayaklarını kullanamıyor. Bu yüzden onu her gün annesi tekerlekli sandalyeyle okula götürüyor. Okulun giriş kapısında çevredekilerin yardımıyla 30 kiloluk çocuğunu sırtlayan 60 kiloluk anne, asansör olmayan okulun merdivenlerini tırmanıyor.
- Kütahya’nın Simav İlçesi’nde, 20 yıl önce geçirdiği ameliyat sonrası yatalak kalan, yüzde 92 oranında engelli 45 yaşındaki Mustafa Yıldız’a, ‘kendi günlük işlerini görebilir’ raporu verilmesi şaşkınlık yarattı. Kütahya Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü bu rapora dayanarak, Yıldız’ın vasisi olan emekli öğretmen Osman Uludağ’ın aylık bakım ücreti talebini reddetti.
- Karşlarına çıkan bütün engellere karşın varlığını sürdüren ve Trakya’nın tek engelli spor kulübü Kırklareli Bedensel Engelliler Spor Kulübü, İstanbul’da 10 gün antreman yapacak bir spor salonu bulamadı. İstanbul Büyükşehir Belediyesi’nin Tekerlekli Sandalye Basketbol Ligi’nde 1. lige çıkan kulübe verdiği yanıt “Olmaz... Tekerlekler spor salonuna zarar verir” oldu.
- Konya’da doğuştan 2 kolunu da kullanamayan ve 2 yıl önce eşinden boşanan 55 yaşındaki Fatma Esen’e, 11 yaşındaki ilköğretim 2’nci sınıf öğrencisi oğlu Yaşar Ali Muhammed Ak baktığı basına yansıyan haberler arasındaydı. Doğuştan kalbi delik olan ve halen tedavisi devam eden Yaşar, evde yemek yapıp, annesine yediriyor, annesinin günlük ihtiyaçlarını karşılıyor ve evin temizliği yapıyor. Anne ve oğlu aylık 500 TL özürlü maaşı ile geçimini sağlamaya çalışıyor.
- Muğla’nın Kavaklıdere İlçesi’ne bağlı Çamlıyurt Köyü’nde zihinsel engelli annesiyle yaşayan 8 yaşındaki Hatice Sümbül’ün dramını ortaya çıkaran ve anne kızın devlet koruması altına alınmasını sağlayan okul müdürü 23 yıllık öğretmen Öznur Kocakilit hakkında soruşturma açıldı.

Değerlendirme

Şubat ayında, engellilere yönelik sosyal korumaların ne kadar zayıf olduğunu gösteren, engellileri toplumsal yaşama katılmalarının önündeki engelleri açığa çıkaran, temel hizmetlerdeki piyasalaşmanın, ticarileşmenin en çok zarar verdiği kesimlerin başında

engellilerin olduğunu gösteren bir dizi gelişme yaşanmıştır. Bunların karşısında engelliler, bir taraftan bireysel olarak basın yoluyla, diğer yandan da örgütlenerek taleplerini görünür hale getirmeye çalışmaktadır.

BÜYÜTEÇ

MUVAZAA RAPORLARI ÜZERİNE KISA BİR DEĞERLENDİRME;

GİRİŞ,

Sağlık ve sosyal hizmetler alanında özellikle son yıllarda uygulanan politikalarla hizmetin önemli bir bölümü taşeron şirketler aracılığı ile istihdam edilen çalışanlar aracılığı ile yürütülmektedir. Sağlık Bakanlığı'na bağlı hastanelerde hemşire, radyoloji teknisyeni, laborant, tıbbi sekreter, hastabakıcı vb. resmi rakamlarla 118 bin sağlık emekçisi yapılan ihalelerle taşeron şirketler aracılığı ile çalıştırılmaktadır. Bu rakama üniversite hastaneleri de eklendiğinde kamu sağlık kurumlarında çalışan taşeron sağlık işçisi sayısı 150 bine yaklaşmaktadır.

Sağlıkta taşeron çalıştırma esas olarak iki temel sonuç ortaya çıkarmaktadır:

Birincisi, bir ekip hizmeti olan süreklilik, bütünlük ve istikrarın esas olduğu sağlık hizmetinin bölünüp parçalanarak taşeron şirketler eliyle gördürülmesi sağlık hizmetinin doğasına aykırı olup niteliğini olumsuz etkilemektedir.

Hastanelerde son dönemlerde yaşadığımız bebek ölümleri, Bursa'daki hastane yangını gibi örneklerle kamuoyunun dikkatini çeken sağlıkta taşeronlaştırmadan kaynaklı can yakıcı sonuçlar bunlardan ibaret değildir. Sağlık hizmetinin her anı ve aşaması, poliklinikten ameliyathanesine, radyoloji biriminden laboratuvarına kadar, hekimi hemşiresi laborantı hastabakıcısı temizlik görevlisi ile bir ekip hizmeti olarak sürdürülmeli, hizmet içi eğitimler olmalı, kalıcı ve güvenceli bir çalışma ortamı sağlanmalıdır. Bunun tam tersi bir tabloya yol açan sağlıkta taşeron çalıştırma halkın aldığı sağlık hizmetinin niteliğini ve güvenilirliğini önemli ölçüde ortadan kaldırmaktadır. Ortaya çıkan bu tablodan sorumlu olmayan tek kesim, taşeron şirketler aracılığıyla çalışmak zorunda bırakılan sağlık emekçileridir.

İkincisi, taşeron çalıştırma, sağlık emekçilerinin başta iş güvencesi olmak üzere kıdem tazminatı, yıllık izinler, fazla mesailer gibi kazanılmış tüm haklarını ortadan kaldırmayı hedeflemektedir.

Sağlık alanında yıllardır emeği ve kimliği yok sayılan, haksız ve hukuksuz bir biçimde güvencesiz çalıştırılan, sendikasız ve sahipsiz bırakılmak istenen taşeron sağlık emekçileri tüm baskılara, tehditlere ve işten çıkarmalara rağmen Dev-Sağlık Sendikası'nda örgütlendi,

Hastanelerde sağlık emekçilerinin en düşük ücretle ve tüm hakları ortadan kaldırılarak çalıştırılması ülkemiz ve sağlık sistemimiz açısından iyi bir şey olarak sunulamaz!

İnsan sağlığı gibi en temel yaşamsal hizmetlerden birisi olan sağlık hizmetinin bir parçası olan taşeron sağlık emekçileri 24 saat hizmet verilen hastanelerimizde yıllardır kesintisiz olarak çalışıyor. Taşeron şirketler gelip gidiyor, kağıt üzerinde girdi çıktılar yapıyor, çoğu kez çalışanların haberi bile olmadan farklı şirketler üzerinden çalışıyor gösteriliyor. Biz, kağıt üzerinde yılda bir bazen üç-altı ayda bir yapılan girdi-çıkıntılarla hakları gasp edilen, emeği yok sayılan taşeron sağlık işçileri tıpkı aynı servislerde çalışan, aynı işi yapan, aynı okullardan mezun olan kadrolu çalışanlar gibi sağlık hizmetinin bir parçasıdır ve sağlık çalışanıdır dedik.

Taşeron işçilerin işvereni ve muhatabı yasal olarak da, yapılan işin doğal akışı gereğince de hastane yönetimleridir, Üniversite yönetimleridir, Sağlık Bakanlığı'dır.

RAPORLARDAN ÖRNEKLER,

Disk Dev Sağlık İş sendikası örgütlü bulunduğu tüm hastanelerde Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'na başvurarak yapılan işin ve buna bağlı olarak işverenin tespit edilmesini istedi.

Bakanlık, İş Müfettişleri aracılığıyla incelemelerini yaptı ve taşeron şirketler aracılığıyla istihdam edilenlerin sağlık çalışanı olduğunu ve alt işveren işçilerinin sevk ve idaresinin asıl işveren tarafından yapıldığını, kurulan asıl-alt işveren ilişkisinin muvazaalı olduğunu ve işçilerin başından itibaren asıl işveren olan hastanelerin işçileri olduğunu tespit etti. Yani, bu ülkenin çalışma yaşamını düzenleyen en üst kurum olarak Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı yıllardır sendika tarafından savunulan gerçekleri belgeledi.

1. İstanbul Üniversitesi'ne bağlı İstanbul Tıp Fakültesi, Cerrahpaşa Tıp Fakültesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Kardiyoloji Enstitüsü ve DETAM'da **“personel hizmet alım projesi kapsamında çalışan işçiler ile ihaleyi alan şirketler arasında işçi-işveren ilişkisinin bulunmadığı, yapılan uygulamanın muvazaalı bir işleme dayandığı ve bu işçilerin başlangıçtan itibaren asıl işverenin(İstanbul Üniversitesi Rektörlüğü) işçileri sayılarak işlem görmesi gerektiği”** Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı İş Teftiş Kurulu İstanbul Başkanlığı'nın 13 Mart 2009 tarihli raporuyla belgelenmiştir. Bu rapora karşı açılan itiraz davası İstanbul 4. İş Mahkemesi'nin 2009/249 E. 2010/45 K. Sayılı ilamı reddedilmiştir. Bu itibarla muvazaa raporu kesinleşmiş bulunmaktadır.
2. Aynı şekilde Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi'ne ilişkin olarak, Bakanlığın 20 Mart 2009 tarihli raporunda, **“burada alt işveren işçileri iki işverene karşı sorumludur. Bunlardan birincisi, görünürdeki işveren olan İrem Tıp ve İlmero ortaklığı (işçilerin sigorta girişlerinin yapılması, e- bildirgeler, işe giriş ve çıkış bildirimleri, ücret bordroları tanzimi...gibi işlemleri yapar) asıl işveren ise emir ve talimat veren, işe alan ve işten çıkartan, ücretleri belirleyen kurumdur. Dolayısıyla işyerinde muvazaa söz konusudur”** kararı bildirilmiştir. Bu rapora karşı açılan itiraz davası Bursa 4. İş Mahkemesi'nin 2009/258 E. Sayılı ilamı reddedilmiştir. Bu itibarla muvazaa raporu kesinleşmiş bulunmaktadır.
3. Ayrıca Uludağ Üniversitesi Hastanesi'nde sendikal nedenle işten çıkartılan üyemiz Yüksel Alkan hakkındaki Yargıtay kararı da bu durumu pekiştiren bir yargı kararıdır. Yargıtay 9. Hukuk Dairesi, 2009/3210 karar no ile "davanın işveren sıfatı bulunmayan İlmero şirketi yönünden reddine, ve davacının Üniversiteye ait Hastane işyerindeki işe iadesine" karar vermiştir.
4. Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi'nde çalışmakta olan 1200 taşeron sağlık işçisi hakkında da Bakanlık ikinci kez muvazaa tespit ederek, 1200 işçinin başından itibaren asıl işverenin işçisi olduklarını karara bağlamıştır. Kesinleşen söz konusu kararın uygulanması yönünde Bakanlık nezdindeki başvurularımız sonucunda, ÇSBB Çalışma Genel Müdürlüğü'nün talimatıyla 13 Ocak 2010 tarihi itibarıyla **Ç.Ü. Tıp Fakültesi Hastanesi taşeron sağlık çalışanlarının şirket ile ilişkisi ortadan**

kaldırılmış, işçilerin tamamının üniversitenin 6498.01 numaralı dosya ile tescil işlemleri yapılmıştır.

5. Malatya Bölge Çalışma Müdürlüğü'ne yaptığımız başvuru sonucu Dicle Tıp Fakültesi Hastanesi'nde çalışan 1000 kişinin üzerinde sağlık işçisinin muvazaalı olarak İş kanunu Madde 2'ye ve Alt İşveren Yönetmeliği'ne aykırı çalıştırıldığı açıkça tespit edilmiştir. 05.06.2009/ÖK:80 MK:58 sayı ve tarihli rapor itiraz edilmediği için kesinleşmiş bulunmaktadır.
6. Antalya Bölge Çalışma Müdürlüğü'ne yaptığımız başvuru sonucu iş müfettişlerinin 22.02.2010 tarihli raporu ile Akdeniz Tıp Fakültesi Hastanesi'nde çalışan 1160 kişinin üzerinde sağlık işçisinin muvazaalı olarak İş kanunu Madde 2'ye ve Alt İşveren Yönetmeliği'ne aykırı çalıştırıldığı açıkça tespit edilmiştir.

HUKUKSAL DEĞERLENDİRME;

Anayasa madde 56'da düzenlenen sağlık hakkı ve devletin sosyal devlet ilkesi gereği ödevlerinden olan sağlık hizmeti yine **Anayasa madde 128 "**Devletin, kamu iktisadî teşebbüsleri ve diğer kamu tüzelkişilerinin genel idare esaslarına göre yürütmekle yükümlü oldukları kamu hizmetlerinin gerektirdiği aslî ve sürekli görevler, memurlar ve diğer kamu görevlileri eliyle görülür." şeklinde açık olarak ifade edilmiştir. Sağlık hizmetinin kamusalılığı, vazgeçilmezliği, ekip hizmeti olması gibi ilkelerden de yola çıkıldığında, sağlıkta alt işveren ilişkisinin uygulanamayacağı tüm bu hukuksal süreçler de sabitleşmiştir.

Yeni iş kanunu düzenlemesi ile alt işverene iş verme uygulaması işyerlerinde rağbet görmüş ve alt işveren uygulaması ucuz işçi çalıştırmanın ve sendikasılaştırmanın etkili bir aracına dönüşmüştür.

4857 sayılı İş Kanunu'nun 2. Maddesinin gerekçesinde "...İşyerinde alt işverene iş verilmesi çalışma hayatının gereksinimlerinden biri ve hukuki dayanakları bulunan bir ilişki olduğu bilinen bir gerçektir. Ancak, 1980'li yıllardan sonra ekonomik şartların etkisiyle de olsa alt işverenlere işlerin verilmesinde sayısal artışlar olmuş ve bunun sonucu işçilerin bireysel ve kollektif haklarının sınırlandırılması, kullanılamaz hale getirilmesinin yaygın örneklerinin bulunduğu yargıya intikal eden uyuşmazlıklarla da doğrulanmıştır. Yargıtay'ın tespitlerinde muvazaalı işlemlerin belirli ölçütlerle açıkça ortaya konulması ve hukuki sonuçları, önemli bir fren oluşturmuşsa da; **yüksek mahkemenin görüşleri de dikkate alınarak asıl işveren-alt işveren ilişkisinin kötüye kullanılmasına fırsat yaratmamak üzere konunun madde hükümleri arasına alınarak düzenlenmesi uygun görülmüştür "** ibarelerine yer almıştır.

Yeni İş Kanunu'nun 2. maddesinde asıl işveren-alt işveren uygulamasına sınırlar getirmiştir. Yasa metni "Bir işverenden, işyerinde yürüttüğü mal veya hizmet üretimine ilişkin yardımcı işlerinde veya asıl işin bir bölümünde işletmenin ve işin gereği ile teknolojik nedenlerle uzmanlık gerektiren işlerde iş alan ve bu iş için görevlendirdiği işçilerini sadece bu işyerinde aldığı işte çalıştıran diğer işveren ile iş aldığı işveren arasında kurulan ilişkiye asıl işveren-alt işveren ilişkisi denir. " şeklindedir.

Kanun bu düzenleme ile, işletmelere işyerlerindeki asıl işe yardımcı işleri alt işverene verme konusunda, sınırsız olanak tanırken, asıl işin bir bölümünün alt işverene verilmesini önemli ölçüde sınırlamakta ve bazı hallerde de bu ilişkiyi kesin bir biçimde yasaklamaktadır.

Yasanın yeni düzenlemesi karşısında bir alt işveren uygulamasının geçerli olabilmesi için şu koşulları taşıması gerekir:

1. Alt işveren uygulaması kural olarak yardımcı işlerde yapılabilir .
2. Asıl işin bir bölümünde alt işveren uygulaması yapılabilmesi için; işletmenin ve işin gereği ile teknolojik nedenlerle uzmanlık gerektiren bir işin alt işverene verilmesi gerekir. Alt işverenin aldığı iş için görevlendirdiği işçilerini sadece o işyerinde aldığı işte çalıştırması gerekliliğidir.
3. Asıl işverenin işçilerinin alt işveren tarafından işe alınarak çalıştırılmaya devam ettirilmesi suretiyle haklarının kısıtlanmaması gerekir.
4. Diğer bir koşul daha önce o işyerinde çalıştırılan kimse ile alt işveren ilişkisi kurulamayacağıdır.
5. Nihayet asıl işveren-alt işveren ilişkisinin genel olarak da muvazaalı bir işleme dayanmaması gerekmektedir.

Tüm bu koşullar açısından alt işveren ilişkisinin gerçekleştiği tek bir sağlık hizmeti verilen işyeri dahi yoktur. Özellikle ilk başta "İşe alınacak her personel için idarenin onayı alınacak" şartı doğrudan ihale şartnamelerine girerek süreci baştan muvazaalı hale getirmektedir. Tüm alt işveren işçileri asıl işverenin işçileri tarafından sevk ve idare edilmektedir.

4857 Sayılı İş Kanununun 5. maddesinde yar alan eşitlik ilkesi her alt işveren ilişkisi kurulan işyerinde; yıllık izin, annelik hakları, ücret gibi esas temel konularda ihlal edilmekte, sendikal örgütlenmenin önüne engeller konulmakta dolayısıyla işçiler mağdur edilmektedir. Açık mahkeme kararlarına rağmen bu sürecin devamına kamu görevlileri tarafından izin verilmesi durumunda kamu görevlilerinin cezai sorumluluğunu ortaya çıkaracaktır.²

SONUÇ;

Temelinde serbest piyasa ekonomisinin temel taşı olan esnek ve güvencesiz çalışma modelinin yer aldığı sağlık alanındaki alt işveren ilişkisinin tüm bu kanuna, hukuka ve yaşama aykırılıkları, Dev Sağlık İş Sendikası tarafından pek çok hastanede şikayete konu edildi.

Bir kısmını ekte sunduğumuz müfettiş raporları ve mahkeme kararları ile yapılan açık muvazaa tespitleri sonrasında, sendika tarafından örgütlü bulunduğu onlarca hastanede muvazaa başvurusu yapılacaktır.

Muvazaa tespit sürecinin ilk adımı olan Çalışma Bakanlığı müfettişlerinin incelemelerinde düzenlenen raporlar mahkeme kararlarına da temel dayanak olmakta, insanlık dışı koşullarda çalışan sağlık emekçilerinin çalışma şartları bu raporlarla düzelmeye devam etmektedir.

Ekte yer alan raporlar ve mahkeme kararları, sağlık ve diğer sektördeki tespitlerde emsal olması amacıyla bilgilerinize saygı ile sunulur.

DEV SAĞLIK-İŞ SENDİKASI HUKUK BÜROSU

² TCK Madde 257 (GÖREVİ KÖTÜYE KULLANMA) - (1) Kanunda ayrıca suç olarak tanımlanan hâller dışında, görevinin gereklerine aykırı hareket etmek suretiyle, kişilerin mağduriyetine veya kamunun zararına neden olan ya da kişilere haksız bir kazanç sağlayan kamu görevlisi, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Adana Bölge Müdürlüğü

SAYI : B13.0.ÇGM.1.01.125.13/+6498.01 - 468
KONU: İŞYERİ

13 Ocak 2010

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
ÇALIŞMA GENEL MÜDÜRLÜĞÜNE

ANKARA

İLGİ : 04.01.2010 tarih ve 5-000011 sayılı yazımız.

Kayıtlarımızın incelenmesinde,Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Araştırma Hastanesi işyerinin Müdürlüğümüzde 6498.01 numaralı dosyada tescilli olduğu tesbit edilmiştir. Ayrıca ilgi yazınız üzerine adı geçen işverenin alt işvereni olan Tuğçe İnş. Tem.Trz.Taah.ve Tic.Ltd.Şti'nin 76619.01 nosu ile Tuğçe Tur.Tem.Gıda ve Taşm.A.Ş. ait 31398.01 nolu dosyalar bugünkü tarihli yazımızla Kanun kapsamından çıkartılmış olup, bundan sonra tescil işlemleri asıl işverenin 6498. 01 nolu dosya üzerinden yürütülecektir.

Bilgilerinize arz ederim.

Bahar SÜREN
Bölge Müdürü

EK:İşyeri çıkış bildirgesi
(2 adet-2 sayfa)

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Çalışma Genel Müdürlüğü

04 Tebliğ

Ayrıca, anılan maddenin son fıkrasında çıkarılması öngörülen "Alt İşverenlik Yönetmeliği" 27/09/2008 tarihli 27010 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Söz konusu yönetmelik ile, asıl işveren-alt işveren ilişkisinin kurulma şartları, alt işverene ait işyerinin bildirimi, tescili, alt işverenlik sözleşmesinde bulunması gereken hususlar düzenlenmiştir.

Anılan Yönetmeliğin "İnceleme sonucu yapılacak işlemler" başlıklı 13 üncü maddesinde de "Asıl işveren-alt işveren ilişkisinin iş müfettişlerince incelenmesi sonucunda muvazaanın tespitine ilişkin gerekçeli müfettiş raporu bölge müdürlüğünce işverenlere tebliğ edilir. Tebliğ tarihinden itibaren 6 işgünü içinde işverenlerce yetkili iş mahkemesine itiraz edilebilir. İtiraz üzerine verilen kararlar kesindir.

Rapora 6 işgünü içinde itiraz edilmemiş veya mahkeme muvazaanın tespitini onamış ise tescil işlemi bölge müdürlüğünce iptal edilir ve alt işveren işçileri başlangıçtan itibaren asıl işverenin işçileri sayılır.

İş müfettişinin muvazaalı işlemi tespit etmesi durumunda; itiraz süresinin geçmesi ya da mahkeme kararı ile muvazaanın onanması hâlinde asıl işveren ve alt işveren veya vekillerine idari para cezası uygulanır." denilmektedir.

Dolayısıyla işyerinin tescil işleminin iptali ile ilgili işleminin Bölge Müdürlüğünüzce yapılması gerekmektedir.

Bütün bunlara göre, Çukurova Üniversitesi Rektörlüğüne bağlı Tıp Fakültesi Araştırma Hastanesi işyerinde Bakanlığımız İş Müfettişi tarafından yapılan inceleme sonucunda, söz konusu işyerinde asıl işveren-alt işveren ilişkisinin muvazaalı işleminin tespit edilmesi ve bu durumda kesinleşmesi nedeniyle, söz konusu hastanede faaliyet gösteren alt işverenler ile ilgili tescil işlemlerinin iptal edilmesi ve tescilin Çukurova Üniversitesi Rektörlüğüne bağlı Tıp Fakültesi Araştırma Hastanesi üzerinden yapılması ve sonucunun Bakanlığımıza bildirilmesini rica ederim.

Ali Kemal SAYIN
Bakan a.
Genel Müdür

EKLER

Ek-1 Yazı ve eklerinin örneği (12 sayfa)

ADRES : İnönü Bulvarı No: 42 Emek / ANKARA

www.csgb.gov.tr

TEL : (0312) 296 60 00 FAKS : (0312) 212 07 81

